

ÇINGİ

KÜLTÜR SANAT EDEBİYAT DERGİSİ • YIL: 14 • SAYI: 82 • KASIM - ARALIK 2023

Kültür ve Turizm Bakanlığı dergimizin abonesidir

ISSN: 1309-7717
50 ₺

Çıngı

Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi
Kayseri Yazarlar Şairler ve Sanatçılar Derneği (KAYSADER) yayın organıdır.
(İki ayda bir yayınlanır)

ISSN: 1309-7717

KAYSADER ÇINGİ	YAZI DANIŞMA KURULU
Adına İmtiyaz Sahibi	Doç. Dr. Ahmet KAYASANDIK
Mustafa KIYAK	Abdullah AYATA
Yazı İşleri Müdürü	Duran TAMER
Yusuf DOĞDU	Kadir ACI
Genel Yayın Yönetmeni	Köksal AKÇALI
Şeyhmus ÇİÇEK	Mustafa ACAR
Halkla İlişkiler	Mustafa Ferit YILDIZ
Reklam ve Tanıtım	Dizgi, Mizanpaj
İsmail KAYA	Mustafa BOZKURT

İletişim Adresi

cingidergisi@gmail.com

0 352 818 55 30 - 0 532 202 71 86

Yazışma Adresi

Cumhuriyet Mah. Mevlevi Cad. Cıncıklı İşhanı
Kat: 3/307 PK: 212 Melikgazi/KAYSERİ

Katkı İçin

Kayseri Yazarlar Şairler ve Sanatçılar Derneği
Ziraat Bankası Erciyes Şubesi
İBAN: TR37 0001 0019 9171 7391 6450 01
Erciyes Vergi Dairesi: 5400387080

Baskı

Çağlayan Ofset Matbaacılık
Matbaacılar Sitesi 2. Blok No.: 30
tel. faks: 0 352 336 97 56
Kocasinan/KAYSERİ

Katkı Bedeli

Yurt içi: 300 TL, Yurt dışı: 25 Euro, Kurumlar: 300 TL

Bu dergideki yazılarda ifade edilen görüş ve fikirlerin hukuki sorumlulukları yazarlarına aittir. Yazılardan ve şiirlerden dergimizin ismi belirtilerek alıntı yapılabilir. Gönderilen eserler yayın-lansın veya yayınlanmasın iade edilmez. Yayımlanan eserlere telif ücreti ödenmez.

İçindekiler

Kitap Fuarının Ardından	Abdullah Ayata	3
Sonbahar	Süreyya Kaya	4
Ölmeden Önce Ölmek	Şeymus Çiçek	5
İki Dakikalık Ömür	İsmail Taha Çelik	7
Nova	Filiz Yüksel	9
Şairin Duası	Duran Tamer	9
İçimdeki Şeytan	Vedat Fidanboy	10
Ah Be Güzelim	Resul Karahan	10
Seviyorum Ülen	Fatma Çetin Kabadayı	11
Vefasız Beşer	Selma Çanakçıoğlu	12
Yükü Ağırdır	Gülşen Y. Karahanlı	13
Yaktım Hayalleri	Mustafa Acar	13
Sabrımın Ömrü Uzun	Prof. Dr. Tamella Aliyeva	14
Dokunmatik	Mustafa Ferit Yıldız	17
Bir Yüz Yıl Yetmez Bize	Zübeyde Gökbulut	18
Selma-2	Mustafa Ayvalı	18
Gonca Gül	Banu Sancak	19
Nice Olur Hâllerin	Meryem İrkilata	19
Çocuk Kalbim ve Türküleri	Şerife Özkök Mucuk	20
Bezdirdin Beni	Prof. Dr. Hâluk Tanrıverdi	22
Miadı Malum Gece	Filiz Daş	22
İman ve Sorumluluk	Mustafa Topal	23
Bir Seher	Berat Özdemir	23
Ölüm Bir Nefes Kadar	Nurgül Kaynar Yüce	25
Sürünsün	Orhan Oyanık	25
Vatan Yıldızları	Ayşe Paslanmaz	26
Biri Bana Yalan Desin	Cemal Karsavan	26
Sana Yöneldim Rabbim	Hızır İrfan Önder	27
Sevgilim	Kadir Acı	27
Fevzi Halıcı'yı Şükranla Anıyoruz	Abdullah Satoğlu	28
Horanta Kahrı	Ahmet Süreyya Durna	30
Karlar Yağıyor	Arif Vefik Çınar	32
Her Yürek Sevmiştir	Fatma Özer Bilgiç	32
24 Kasım Öğretmenler Günü	Hasan Çiftçi	33
Kalmadı	Yasemin Evren	34
N'eyleyim	Mustafa Kıyak	35
Anneme Mektup	Gülçin Yağmur Akbulut	36
Kurban Edilen Şair	Halil Gülşen	37
Âşiki Mazlum Berraki	Onur Kuraltay	38
Kolay Değilmiş	Kadir Orakçı	39
Bilirim	Köksal Akçalı	39
Bir Azmin Hikâyesi	İhsan Yalçinkaya	40
Solucan Suratlar	Faik Kumru	47

ALTINCI KAYSERİ KİTAP FUARININ ARDINDAN

Abdullah AYATA

İlimizde düzenlenen son kitap fuarı iyi- siyle, kötüsüyle, renkli görüntüleriyle, eleştiri- ye açık birçok yönüyle bitti. Yetkililer, fuarı bir milyon yüz bin kişinden fazla ziyaretçinin gez- miş olduğunu belirttiler. Nasıl sayıp ölçtüler orasını bilemem ama büyük çoğunluğu boş, kuru kalabalıktı. Okullardan servislerle taşı- nan öğrenciler, vakit geçirmek için dolaşma- ya gelen emekliler, çocuklarına değişik ortam göstermek, okullar tarafından istenilen test kitaplarını uygun fiyatlara almak için gezinti- ye çıkan aileler bu sayının çoğunluğunu oluş- turuyordu. Keşke fuarda satılan kitap sayısını ölçebilecek bir sistem olsaydı. İşte o zaman Kayseri’de kitaba ilgi ve okuma oranı hak- kında gerçeğe yakın bilgiler elde edilebilirdi.

Fuarın eleştirilecek o kadar çok eksik- likleri, aksaklıkları vardı ki öncelikle kendi- mizden, yazar-çizer, kültür insanı geçinen kısmından başlamak istiyorum. Fuar alanı, her zaman olduğu gibi stantları kiraya veren bir şirkete ihale edilmiş. Belediye yerel yazar ve şairlerimize, bazı sivil toplum kuruluşları- na sapa, köhne kısımlarda da olsa yer tah- sisini şart koşmuş. Bu olması gereken iyi bir düşünce. Kayserili yazarlara ayrılan kısmın sorumluluğu da Türkiye Yazarlar Birliği Kay- seri Şubesine verilmiş. KAYSADER, İLESAM gibi öteki kuruluşlar hesaba katılmamış. Ne yazık ki birçok ilde olduğu gibi bizde de aşırı derecede yazar, şair enflasyonu var. Özellikle çoğunluğu yetki verilen derneğin üyesi olan dört satır yazı yazarak kendini yazar, iki mısra şiirle şair zannedenlerin çoğunlukta olduğu

insanların sıkışarak stantlarda zor yer bul- dukları bir görüntü oluştu. Öyle ya kendileri- ne göre en iyi şair, en mükemmel yazar onlar. Bir de boyunlarına fuar giriş kartı taktılar mı işlem tamam. İşte bu düşük seviyeli insanlar yüzünden birçok gerçek şair ve yazar arkada- şım fuara katılmadı. Onların yanlarında sevi- yelerini düşürmek istemediler. Hani dilbilgisi kurallarımızda “Fiilimsiler” diye bir kavram vardır. Kendisi fiil olmadığı hâlde zaman za- man fiil yerine kullanılabilen kelimelere de- nir. Ben bu tip insanları o sözcüklere benze- tiyorum. Kendisi şair olmadığı hâlde mecbur kalınca şair yerine, yazar olmadığı hâlde yazar yerine geçen düşük eylemli kişilere “Şa- irimsiler-Yazarımsılar” yakıştırmasını yapsam doğru tespit yapmış olurum diye düşünüyö- rum. İşte Kayserili şairlerin, yazarların büyük çoğunluğu böyle karakterlerden oluşuyordu.

Fuarlar, kitap satımından ziyade yazar- ların okuyucuyla buluşma ve kitap tanıtımı için düzenlenir. Ancak bu durum bizde tam tersi oluyor. Okuyuculara bazen ısrarla, yal- varırcasına kitap satmak isteyen kimi zaman ziyarete gelen belediye, valilik ve önemli ku- rum ve kuruluş yetkililerinin etrafına üşüşen “Yazarımsılar- Şairimsiler” üzücü bir tablo oluşturuyorlar. Böylece Kayseri’deki kültür in- sanı imajı düşerek yerlerde sürünmeye başlı- yor. Hâl böyle olunca arada gerçek yazarlar da kaynayıp ciddiye alınmaz duruma geliyor- lar. Bazı okuyucular yerel yazarlar standına uğradıklarına pişman oluyor, içlerinde bir an evvel oradan ayrılmak, kurtulmak için mec- bur kalıp kitap alanlar da oluyor. Daha ön-

ceki yıllarda ortamı bilen birçok okuyucu o tarafa hiç uğramıyorlar. Okumak istedikleri kitapların yazarlarına gizlice telefon ederek kitap ayırt ettiriyorlar.

Öğrencilerimizin genelinde kitap okuma alışkanlığı ve isteği yok. Zira öğretmenleri okumuyor. Öğretmeni okumayan bir toplumun öğrencisinden okumayı beklemek elbette mümkün değildir. Belediye, bazı okullara fuarda kullanılmak üzere indirim kuponu vermiş. Okullar da bir kısım öğrencilere bu kuponlardan dağıtmış. Öğrencilerin bazıları bu indirim kuponlarıyla Messi, Ronaldo gibi futbol yıldızlarının posterlerini satın alıyorlar. İşin vahim olan tarafı da bu...

Bu duruma acilen tedbir alınarak herkeşe çekidüzen verilmesi gerektiği düşüncesindeyim. Zaten iki sene evvel durumu samimi olduğum bir belediye encümeni arkadaşşıma anlatmış kaygılarımı belirtmiştim. Kendisini dernek başkanımızla birlikte ziyaret ettiğimizde bizden yazılı öneriler ve projeler istedi. Kurula sunacağını, işleme geçirilmesi için çalışacağını söyledi. Kısa zamanda hazırladığımız projeleri yazıya döküp kendisine sunduk. Lakin henüz haber gelmedi. Sonuç çıkmadı. Neydi bizim önerilerimiz, projelerimiz?

1. Kocaeli, Bursa, İzmir gibi bazı şehir belediyelerinin yaptığı gibi acilen bir kitap inceleme komisyonu kurulmalı. Bu komisyonda görev alacak şahıslar tecrübeli, tarafsız ve yetkin kişiler olmalı. Yazan insanlar eserlerini bu komisyona sunmalı. Komisyona sunulan eserler kapsamlı olarak incelenmeli. Kültürel bir değeri var mı? Dili, anlatımı uygun mu? Yerel, bilinmeyen bir kahramanı açığa çıkarıp tanıtıyor mu? Ulusal bir soruna çözüm önerisi mi sunuyor? İleride ulusal, evrensel yapıya kavuşabilir mi? Nasıl bir mesaj veriyor? Benzeri özellikleri göz önüne alınarak uygun bulunanlar teşvik edilerek basılmalı ve tanıtılarak insanımıza sunulmalıdır. Sağda sola basılan her kitap fuara, benzeri etkinliklere alınmamalı.

2. Yerel tarihimizin ve kültürümüzün öne çıkan değerleri Halit Erkiletlioğlu, Mehmet Çayırdağ, Burhanettin Akbaş, Hüseyin Cömert gibi değerlerimizden yararlanılmalı. Elleri bulanan bilgiler, belgeler kayıt altı-

na alınmalı.

3. Belediyelerin kültür birimlerinde kültürümüzün içinden gelen, kitap yazmayı, okumayı hobi edinmiş şahıslara görev verilmeli.

4. Yetenekli gençlerimizi araştırmaya, yazmaya teşvik etmek amacıyla düzenli olarak kurslar açılıp yazım kuralları, bakış açıları, teknik hatalar, benzeri konularda bilgiler verilmeli. Kendilerini geliştirmelerine yardımcı olunmalıdır.

5. Özellikle liselerde hikâye ve şiir yarışmaları düzenlenerek yetenekli çocuklarımız seçilerek ödüllendirilmelidir. İlimizde yayınlanan dergi ve gazetelerde bu gençlerimizin eserleri tanıtılmalı, önleri açılmalıdır.

6. Belediyenin ilgili birimleri sürekli olarak üniversiteler ve kültür dernekleriyle iletişim hâlinde olmalı. Ortak programlar düzenleyerek yeni yeteneklerin keşfedilmesine, ortaya çıkmasına vesile olmalıdırlar.

Aslında söz konusu kültürümüz olunca söylenecek söz, yapılacak iş oldukça fazla. Bu işin en iyisini bulup en güzelini yapabilmek, bütün kültür insanlarının fikrini almaktan geçiyor olmalı.

SONBAHAR

Her iki mevsimdir baharın adı
Biri mutluluktur diğeri hüzn
Hasrete bulanıp gam çektiğin gün
Sonbahardır mevsim dert ile hüzn...

Sarartır yeşili kurutur dalı
Devşirirken renkler us olur deli
Estirir peşinden soldurur yeli
Sonbahardır mevsim dert ile hüzn....

Geçerken zaman kavurur teni
Gençlikte kucaklar kızıl gülşeni
Dünyanın bitmeyen hazin elemi
Sonbahardır mevsim dert ile hüzn...

Seyran etsek vakti geçen meyalın
Baharını yaşadık yüz bin hayalin
Ömürde kalır mı rengin mecalin
Sonbahardır mevsim dert ile hüzn...

Semayı parlatan süreyyalar şem
Gönlümüzde akan acı bir ruşen
Ruha dokunurken ağrıtır zaman
Sonbahardır mevsim dert ile hüzn...

Süreyya KAYA

ÖLMEDEN ÖNCE ÖLMEK

Şeyhmus ÇİÇEK

Her pazartesi sabahı bir işkenceydi, ezitti köyden şehre gidebilmek.

Ali Dayı'nın külüstür, Ford minibüsünde yer bulmak için güneş doğmadan önce sıraya girmek, dolmuşun kapısına yapışmak gerekiyordu.

Daha önceki haftalarda arabada yer kalmadığı için, her seferinde üç dört kişi şehre gidememiş, kimi tavuğuyla kimi peyniri ile eve geri dönmüştü.

İsmail işin farkındaydı, aylardır beklediği mahkemeye yetişemezse ya davayı kaybedecek ya da duruşma çok ileri bir tarihe ertelenecekti.

Sabah namazından sonra geç kalma korkusuyla uyumadı. Sakal bıyık tıraşının ardından yeni elbiselerini kuşandı. Köstekli saatini taktı, cızlavet ayakkabısını giydi ve dolmuşta yerini kapmak için hızlı adımlarla yürüdü.

Minibüs görünür görünmez içi cız etti. İnsanlar kovanın etrafında uçuşan bal arıları gibi arabanın çevresinde dönüp duruyorlardı. Belli ki içinde yer kalmamıştı.

Yaklaştığında baktı ki dolmuş gerçekten dolmuştu, hem de tıklım tıklım.

Muavin içeri sığmadığı için şoförün sol tarafında ayakta gidecek şekilde yerini almıştı.

İsmail vasitanın önüne durdu, "Ali Dayı benim mahkemem var ya beni götürürsün ya da ezer öyle geçersin" dedi.

Ali Dayı "içerde yer yok, kapıyı zor bela kapatabildik, illa geleceğim diyorsan, bu soğuga dayanma gücün varsa dolmuşun üstü-

ne çık" dedi.

İsmail'in başka çaresi kalmamıştı, istemeye istemeye dolmuşun merdivenine tırmandı, yukarıda iki valiz, bir de cuma günü muhtarın babası rahmetli Hasan Amca'nın cesedini şehirden getirdikleri boş tabut vardı.

İsmail sırtını rüzgâra vererek bagaja oturdu, hareket eden minibüs hızlandıkça rüzgârın şiddetiyle hava buz olup, zemheri olup İsmail'in kulaklarına, sırtına, kafasına vurmaya başladı.

Önceki yıllarda ocak ayında traktörle yolculuk eden birinin yüzünde kısmî felç olmuştu. O hatırına gelince yüzü endişeyle gerildi. Çözüm bulabilir miyim, diye etrafına bakındı. Gözleri parlayarak aklına tabut geldi. İçine uzanırsam soğuktan korunurum diye düşündü.

Tabutun içine uzanıp kapağını kapatınca, rüzgâr kesilmişti, tam bir oh çekiyordu ki, hevesi kursağında kaldı. Tabut mezara dönüştü, bir korku, bir ürperti onu kuşattı. Kendini ölmüş gibi hissetti, titremeye başladı, sanki biraz sonra onu hesaba çekeceklerdi. Birden işlediği günahlar gözünün önüne perde perde gelmeye başladı.

İdari mahkemeye yetişeyim derken, ilahî mahkemeye düşmüştü.

Karşısında bir terazi belirdi, kırmızı kefesinde günah, yeşil kefesinde sevap yazılıydı.

Yani İsmail ölmeden önce ölmüştü.

İlk ağırlık hafızasından silemediği, okuldaki arkadaşından çaldığı silgi oldu. Günah kefesi bir tık aşağı indi. Sonra bostan hırsızlığı ona eklendi, bir tık daha indi.

Ne yapıp ne edip karşılığında bir sevap bulmalıydı. Çok geçmeden saplandığı çamurdan kurtardığı enik aklına geldi. Terazinin yeşil kefesine koydu ve terazi dengelendi.

Evlenme çağına geldiğini belli etmek için annesinin getirdiği tabağa ayağını vurarak bu ne biçim yemek, diyerek annesini üzüşü, kocaman bir ağırlık olarak kırmızı kefeye düştü, yeşil kefe epey havaya kalktı. Paniklese de hastaneden gelen babasını sırtına alarak merdivenlerden çıkartması dengeyi sağladı.

İsmail tabutun içinde hesap vermeye devam ederken, dolmuş bir sonraki köye ulaştı. Adamın biri önlerini keserek "Ne olur beni alın mutlaka şehre gitmem gerekir bugün, çok önemli işim var" dedi.

Ali Dayı "içeride yer yok sen de yukarı çık" dediğinde adam yukarda kimseyi göremeyince biraz sendeledi, tam "Sen de ne demek?" diyecekti, Ali Dayı ona çıkıştı: "İçerdekiler birbirini yedi, geleceksen çık yoksa bizi oyalama" deyince adam dolmuşa tırmandı. Kafasını rüzgârdan korumak için tabutun duldasına koymak istedi. Tedirgin olup geri vaz geçti.

Çünkü bir defasında ölüyü mezara koyduklarında yüzünü o açmıştı. Beyaz kefen ve gözleri açık mevtayı görür gibi oldu. Şimdi yalnız başına bir ölü ile aynı ortamda idi. İster istemez bir tedirginlik hissediyordu. Kendini teselli etmek için "o cansızdır, canı olmayan bir varlıktan korkulmaz" dese de aklından bir türlü çıkaramıyordu.

Ölmeden önce ölen İsmail, tabutun içinde hâlâ hesap vermeye devam ediyordu.

Günahları kırmızı kefeye asılırken, sevapları yeşil kefeyi aşağı çekmeye çalışıyordu.

Kefeler bir tahterevallî gibi inip çıkıyordu.

Yetim çocuklara aldığı üst baş onu umutlandırmış, yeşil kefeyi epey aşağı çekmişti ama faizle verdiği para, komşusunun tarlasının sınırını kendi lehine gizlice değiştirmesi işi tersine dönüştürmüştü.

Üstüne bir de attığı iftira ve yaptığı dedikodular eklendi.

Tuttuğu oruç ona umut verse de kılma-dığı farz namazlar iflası olmuştu.

İş çıkırından çıkmıştı. Terazi günah tarafına yıkılacak seviyeye gelmişti. Tam umudunu kesmek üzere idi ki iki hafta önce canı gönülden yaptığı tövbe istiğfar aklına geldi.

Üç defa "Tövbe yarabbi bir daha günah işlemeyeceğim, senin yolundan ayrılmayacağım hakkını yediğim kişilerle helalleşeceğim" diye Allah'a söz vermişti. Onunla denge sağlandı, hatta yeşil kefe sanki bir milim ağır gibi görünüyordu.

Budur hayatın en güzel, en mükemmel, en kazançlı kelimesi diye kendi kendine konuştu.

Tam defteri sağ tarafından verilecekken, dolmuş sert bir fren yaparak hızını azalttı, İsmail'in kafası tabuta çarptı, tabutun kapağını kaldırarak "Geldik mi" diye seslendi.

Münübüsün üstündeki adam ölü hortladı zannedip, korkudan avazı çıktığı kadar bağırarak hiç düşünmeden hareket hâlindeki aracın üstünden tarlaya atladı.

Ali Dayı, adamın çığlığını duyar duymaz minibüsü durdurdu. Ön koltukta oturanlar aşağı inip adama doğru koşular.

Arkadakiler o kadar sıkıştıkları ki, bir türlü kapıyı açmayı başaramadılar.

Adamın yüzü kan revan içinde, kolu bacağı kırılmış, yerde yatıyordu.

İsmail tabutun içine oturmuş, ne olduğuna anlam vermeye çalışıyordu,

Ali Dayı ve önde oturan adamlar hep birlikte İsmail'e dönerek, "Allah'ın cezası, ne hakkın var adamı korkutmaya, bunun vebalini nasıl ödersin, yarın Allah'ın huzurunda nasıl hesap vereceksin?" dedikçe, İsmail'in gözünün önündeki terazinin günah kefesi aşağı doğru iniyordu, yukarı doğru çıkan sevap kefesini yakalamaya çalıştıysa da iki eli boşa gelmişti.

İsmail "Susun Allah'ınızı severseniz susun, benim suçum yok terazimi bozmayın."

İKİ DAKİKALIK ÖMÜR

İsmail Taha ÇELİK

Altı saatlik lanet bir yolculuktan sonra memleketime gelmiştim. Yolculuk boyunca vücudumun neredeyse yarısı koltuğun dışında kalacak şekilde, diğer yarısı da öndeki yolcunun koltuğunu, yeni şekillenen göbeğime degecek kadar yatırmasına katlanarak geçirdim. Horlama seslerine bakılırsa otobüsteki yolcuların tümü hayatından memnundu. Yanımdaki yüz otuz kiloluk dev adamın kesik kesik horlaması bazen korkutuyor ama çoğu zaman sinirlerimi bozuyordu. Rüyasında gördüğü lahmacunları, baklavaları, kebapları yakalamak için arada bir sağ omzuma taaruzda bulunması dayanılacak gibi değildi. Bir iki kez de ben çaktırmadan dürttüm ama dolgun yağ tabakası yüzünden dürtülerim sinir sistemine ulaşmıyordu. Onun dışında şoförün ani frenleri, muavinin gözlerindeki çapağı sildiği ve temizlemediği eliyle dokunduğu bardakla çay, kahve ikram etmesi, yazdığım tenkit yazılarına yeni konular veriyordu.

Üç yıldır yerel bir gazetenin küçük bir köşesine sosyal ve toplumsal tenkit yazıları yazıyordum. Siyasi tenkitlere kesinlikle izin verilmiyordu. Her seferinde bunun sansür olduğunu belirtmemle birlikte bir gün ulusal bir gazetede fikirlerimi daha rahat belirtebilmek umuduyla devam ettim.

Bu haftaki yazının taslağını hazırlamıştım. Evde son dokunuşları yaptıktan sonra gazeteye gönderecektim. Nihayet eve geldiğimde gece yarısı olmak üzereydi. Sagolsun komşum benim yokluğumda kedim Vera' ya gözü gibi bakmış. Biraz onunla ilgilendim, tüylerini taradım, suyunu, mamasını verdikten sonra bilgisayarı açtım. Yazımın son dokunuşlarını yapıp yatmam gerekiyordu. Sabah 7'de uyanıp işe gidecektim. Yazıyı gönderdiğimde saat ikiyi çeyrek geçiyordu. Duş almak

istedim ama vücudum resmen koalisyon yapmış banyoya girmeme izin vermiyordu. Başta sırtım, bacaklarım ve gözlerim olmak üzere tüm organlarım, beynime kati emirler yağdırıp durdular. Ben de onlarla tartışmanın yersiz olduğuna karar vererek tek kişilik bazama uzandım ve otuz saniyede uykuya daldım.

Bana göre beş dakika bile olmamıştı ama Türkiye ve dünya saatine göre iki saat geçmişti ki kulağımı ve beynimi takır takır yağmalayan bir sesle bölündü uykum. Önce Vera'nın kapıyı tekmelediğini düşündüm. Sonuçta üç gündür yoktum. Muhtemelen oyun istiyor hanımefendi dedim ve şşştttt, diye seslendim. Seslerin daha da artması ile hafif doğruldum ve gözümü açtım. Aman Allah'ım o da nesi ? İki yüz kilo olduğunu tahmin ettiğim gardirop ayaklanmış üstüme doğru geliyor. Bir taraftan bana doğru gelirken diğer taraftan yıllarca kendisini esir tutmuş duvarı yumrukluyordu. Sadece gardirop değil benim baza da olduğu yerden sıkılmış olacak ki o da yürümeye başladı. Sanki orta yerde buluşmak için sözleşmiş gibi nasıl da zıplaya zıplaya gidiyorlardı. Bir anda yataktan fırladım ve avazım çıktığı kadar 'depreemm' diye bağırdım. Kime seslenmişim ki o anda? Evde yalnızım. Vera muhtemelen benden önce farkedip kendine güvenli bir yer bulup oraya saklanmış, komşularına o sarsıntıya uyanmaması mümkün değildi. Salona koşmak istedim ama bina öyle sallanıyor ki kaç adım atarsam atayım kendimi başladığım yerde buluyordum. En son emekleyerek salona geldim ve üçlü kanepenin hemen yanında cenin vaziyeti aldım. İki ayrı duvarda bulunan kitaplıklarım, renklerine, büyüklüklerine ve yazarlarına göre çiçek gibi sıraladığım kitaplarımı, çiçekleri beğenmeyen, trip atan bir

kadın edasıyla yüzüme yüzüme fırlatıyordu. Bir an kafamı kaldırdığımda, Düzce depremini yaşayıp anlatanların tam da tarif ettiği o meşhur mavi ışığı gördüm. Bir tarafta alttan vuran depremin etkisi, diğer tarafta korkudan tir tir titreyen diz kapaklarım ahenkle buluştu. Dışarıdan gelen çığlık sesleri korkumu katlıyordu.

Deprem giderek daha da şiddetleniyor, bitmiyor bitmiyordu. Saniyelerin bu kadar yavaş geçtiğine daha önce hiç tanık olmamıştım. Eşyalarım saniyede 4-5 kez duvarı yumrukluyordu. Binanın altıncı ve en üst katında yaşıyordum. Resmen mahsur kalmıştım, kaçacak hiçbir yerim yoktu. Deprem ya bitecek ya bitecekti. Onun sonucunda ya bina bir şekilde ayakta kalacak ya da yıkıldığında ben bir şekilde hayatta kalacağım. Saniyeler geçtikçe üçüncü seçenek beynime yerleşti. Belli ki deprem bitmeyecek ve ben burda ölecektim. Aman Allah'ım öleceğim, hem de feci bir şekilde.

Duvarlar çatlamaya başladı. Depremi ilk saniyelerinde düşen tablolarımın bulunduğu duvar, gözümün önünde çapraz bir yarık şeklinde ayrılmaya başladı. Dışarıya çıkmayı başaranların çığlıkları umudumu daha da yitirmeme neden oldu. Öyle bir deprem ki dışarı çıksan dahi can güvenliğinin yok. İçeride kalanlara yardım et Allah'ım. Yardım etmelisin Allah'ım herkes içeride.

Her iki tarafımdaki duvar hızla çatlamaya devam ederken ben son anlarım olduğunu anlayarak şahadet getirmeye başladım. Defalarca, defalarca, bağırarak, haykırarak şahadet getiriyordum. Artık sesimin kısıldığı, gözyaşlarımın dolu dolu aktığı anda yavaşladığımı hissettim. Bir anda kafamı kaldırdım. Gözyaşlarımdan dolayı bulanık görüyordum. Yaşları sildim hafif doğrulduğum anda deprem durdu.

İlk başta inanmadım tekrar başlamasını bekledim. Birkaç saniye bekledikten sonra hışımla ayağa kalktım, hemen üstümü giyindim. Vera ortalıkta yoktu. Onun korkusunu da hissediyordum. Birkaç kez seslendim. Sonunda kanepenin altından kafasını çıkardığında bir anda yakaladım ve kucakladım. Merdivenlerden üçer dörder inmeye başladım. Benim gibi evlerinde mahsur

kalanlar ağlayarak, krizler geçirerek dışarı çıkmak için can atıyorlardı.

Nihayet dışarı çıktığımızda ayrı bir felakete merhaba dedik. Lapa lapa kar ile bardaktan boşalırcasına yağın yağmurun beraber yağdığına ilk kez tanık oldum.

Saate baktığımda dördü yirmi geçiyordu. Ortalık karanlık, dışarı kar, yağmur ve soğuk... Kimi ağlıyor kimi yakınlarını arıyor. Bense şoktayım, bir dal sigara için altıncı kat-taki daireme çıkmayı bile düşünüyorum.

Yağışlardan saklanmak için bina girişine geldiğimiz o anda ikinci deprem başladı. Vera kucaklarımda çığlık atıyor, insanlar haykırıyor ve ağlıyordu. Hep birlikte açık bir alana doğru koşmaya başladık. Kiminin ayakkabısı yok, ayakkabısı olanın çorabı yok, her ikisi de olanın montu, pantolonu yok. Bir taraftan depremden kaçarken diğer taraftan içimize işleyen o soğuğa maruz kalıyorduk.

Bir süre sonra haberler gelmeye başladı. İller, ilçeler yıkılmış harabeye dönmüş. Yakınlarına ulaşamayanlar baygınlık geçiriyordu. Kahramanmaraş, Hatay, Malatya, Osmaniye, Adıyaman, Gaziantep, Şanlıurfa, Kilis, Diyarbakır, Adana ve Elazığ da her saniye artan ölümler ve enkaz altında kalan binlerce, on binlerce can haberleri içlerimize kurşun gibi işliyordu.

Ailemden yavaş yavaş haber alıyordum hepsi iyiydi. İyiyim demek ne kadar yeterliydi bilmiyorduk ama soranlara iyiyiz diydük. Cenin pozisyonundayken ölümün yani başımda beni izlediği düşüncesi aklımdan gitmiyordu. Sadece bir nefes mesafesindeki ölümün, aslında hep orada olduğunu, kendini şiddetli bir şekilde hatırlatmayana kadar bizim hatırlamadığımızı, aslında tek gerçek olanın o olduğunu öğrendim.

Kucağımda Vera, çorapsız ayaklarımla karın içinde güneşin doğmasını beklerken bu depremde enkaz altında kalan binlerce canı, öksüz, yetim kalan çocukları, çocuklarını kaybeden aileleri ve bunların olmasına neden olan dayanıksız yapıları ve müteahhitleri siyasete girmeden nasıl tenkit edeceğimi düşündüm!

NOVA

Bana bir kış fısılda beyaz, soğuk ve sisli
İki göz pınarımda iki yanardağ patlar
Endişelerim dümdüz ümitlerim kasıslı
Gittin gideli kesik, bildiğim bütün hatlar.

Güpegündüz çaldılar ellerimden elini
Duvağıyla gömdüler içimdeki gelini
Zulüm denilen vincin çelikten çengelini
Sol yanıma sapladı iri bıyıklı zatlar

Kulaklarımda sızı bırakırken her deyim
Rüzgârın fırtınaya dönüştüğü yerdeyim
Sen yine de unut ben, nasılım ve nerdeyim
Bilme! Bilirsen acın öfkeni üçe katlar

Yarınlarımız meçhul mazimiz gelmez geme
Naftalin arıyorum güvelenmiş gölgeme
Yokluğun akın etti en incinmiş bölgeme
Üç vakte kalmaz aklım ya çıldırır ya çatlar..

Ne vakit ruhundaki hayalet benden cayar
O vakit gökyüzümün tüm yıldızları kayar
Bir karınca başını devrilmiş file dayar
Hangi dağdan doğsa gün, o yana ağlar atlar.

Kessen dökülmez kanım yani o şekil demli
Bana bir yaz fısılda duru, yeşil ve nemli
Kavmini terk eden her peygamberden önemli
Geride bıraktığı örselenmiş lügatlar.

Filiz YÜKSEL

ŞAİRİN DUASI

Kadir Mevla'm dileğimi kabul et
Yalakacı ozanlardan eyleme
Otu, çöpü denesinden ayırt et
Yel esmeden tozanlardan eyleme
Ağaların kapısında yallanan
Ne bundan utanıp, ne de arlanan
Halkın bilmediği lehçe kullanan
Türkçemizi bozanlardan eyleme .

Zalimin zulmüne boynunu bükene
Timsah gibi sahte gözyaşı döken
Menfaati için el etek öpen
Kapı kapı gezenlerden eyleme.

Rüyasında derya deniz boyluyan
Cambaz gibi ip üstünde oynuyan
Bucaklarda, ocaklarda kaynayan
Dibi çürük kazanlardan eyleme.

Bazı şeytan olan, bazı cin olan
Vatanına, milletine kin olan
Her avcunun oltasına yem olan
Tora düşen, sazanlardan eyleme.
Hiç ozan olur mu şerri kayıran?
Midesini haram ile doyuran
İnsanları sınıf sınıf ayıran
Milletini üzenlerden eyleme.

Görünen dağların olmaz ırağı
Belli olur ustaların çırağı
Edebiyat bence ilmin durağı
Saçma sapan yazanlardan eyleme.
Duran Baba der ki çekil aradan
Elbet seçen olur, akı, karadan
Sözün kısacası Ulu Yaradan;
Doğru söze kızanlardan eyleme.

Duran TAMER

İÇİMDEKİ ŞEYTAN

Eski bir dost gibi her an içimde,
Artık gerçekleri gör diyor şeytan...
Aklımı çeliyor türlü biçimde
Biraz da günaha, gir diyor şeytan...

Ne umdun, ne buldun aşk denen demde,
Bir seven sen misin, koca âlemde,
Siliver gönlünden bir tek kalemde,
Aşkın kadehini, kır diyor şeytan...

Her zaman bir başka kılığa girip,
Gören gözlerime perdeler gerip,
Bazen de elime kör kurşun verip,
Bu aşkı kalbinden, vur diyor şeytan...

Sen de benim gibi yüzü nursuz ol,
Utanmazın biri hepten arsız ol,
Dürüstlük taslama büyük hırsız ol,
Karanlık muhteşem, nur diyor şeytan...

Sevgiyi mevgiyi bırak bir yana,
Sevdiklerin hiç yâr oldu mu sana,
Köşeyi döndüler uyanlar bana,
Saatleri şerre, kur diyor şeytan...

Ne çalıp çırparsın, ne haram yersin,
Hakk'ın nimetine "çok şükür" dersin,
İnanmışın Allah belânı versin,
Seni adam etmek, zor diyor şeytan...

Vedat FİDANBOY

AH BE GÜZELİM

Yılları gasp edip çileyi sunmak,
Yasa mı zannettin ah be güzelim?
İlahi aşktandır Yunus'ca yanmak,
Nisa mı zannettin ah be güzelim?

İlahi sır düştü ruha emirden,
Ne hayaller çaldı sevda ömürden,
Hüzün doldurduğun kalbi demirden
Kasa mı zannettin ah be güzelim?

Sardım kundaklara kalbe gireni,
Sinsen karanlığa vardır göreni,
Musa dokununca canı vereni,
Asa mı zannettin ah be güzelim?

Havva elma yedi tek kusur etti,
Ferhat'a, Kerem'e aşkı sur etti,
Çarmıha gerilen başka suretti,
İsa mı zannettin ah be güzelim?

Öyle hesaplı ki düzeni kuran,
Geceyi gündüze bölüp savuran,
Sevda büyüsüdür kalbi kavuran
Tasa mı zannettin ah be güzelim?

Açtın gözlerini yağmurlu sabah,
Seferin başı da sonu da hep ah!
Gönüle giden yol binlerce fersah,
Kısa mı zannettin ah be güzelim?

Sızı köprüsünün usta mimarı,
Kasvet kiskacında vurdun şamarı,
Aşkla oynadığın zarsız kumarı,
Yasa mı zannettin ah be güzelim?

Resul KARAHAN

SEVİYORUM ÜLEN!

Fatma Çetin KABADAYI

Yalan değil sahiden seviyorum.
Bir tokat sesi duyamazsınız, beklemeyin.
Hatta itiraf edeyim taa gençlik yıllarıma dayanır sevmem.

Yetmişli yıllarda ve daha öncesinde doğanlar ve daha eğlenceli bir meşguliyet ve eğlenme imkânı bulamayanlar da benim kadar seviyorlar eminim.

Sanırım neden bahsettiğimi anladınız.

Eski Türk filmleri... Evet, gerçekten çok seviyorum.

O zamanlar -bu kadar kanal yokken- sadece cumartesi akşamlarında tek bir "Türk filmi" yayınlanırdı. Reklamı hafta içi sürekli verildiğinden de heyecanla beklerdik. Gözü kaşı alımlı, koca gözlüklü, fedakâr kızların güzel olduğuna; saçları arkaya taralı, fakir ama gururlu erkeklerin yakışıklı olduğuna o yaşımızın verdiği masumiyetle inandık. Hatta ben filmde ses sanatçısı rolünde olanlara daha fazla hayrandım. O sesin ona ait olduğunu zannederdim. Kötü karakteri oynayanların oyunculuğuna gıpta etmek yerine oyuncudan nefret etmeyi seçmemiz de bu sebeptendir. "Robdöşambr giyip, "nı ha ha ha" diye gülen, gömlek düğmesinin üstün üçü muhakkak ki açık; dansa, içkiye, kadına düşkün karakterlerin yüzünden, ayrılmayan sevdalı, dağılmayan yuva kalmazken sevdiği adama ufak bir hatasını yanlış anlaşılaktan korkup anlatamayan kadınların işlerinin arapsaçına dönmesi nedeniyle sinirden kendimizi yerdik. Zeki Müren de bizi görmediği için elimizden bir şey gelmezdi.

Çok şey öğrendik izlerken...

"Al Yazmalım" filminde gençlik yıllarında İlyas'ın tarafındayken büyüdüğümde, -hayatın gerçeğiyle yüzleştiğimde- Cemşit'in tarafına geçenlerden oldum.

Aşk filmlerden öğreneceğimizi sandık belki de. Hayat boyu o karakterleri aradık etrafta. İltifat edenlere inanamadık, çapkın erkek rolünde bize çapkınları da öğretmişlerdi. Aliye Rona, Erol Taş bize zalim insanı anlatırken Hülya Koçyiğit, Türkan Şoray bize sevdayı anlattı. Fatma Girik daha çok ana rolünde hafızalara kazındı. "Boş Beşik" "Canım Kardeşim" gibi filmleri ilk izlediğimde üzüntüden travma geçirecektim.

Kartal Tibet, Cüneyt Arkın, Murat Soydan, Ediz Hun, Tarık Akın gibi oyuncular o yıllarda genç kızların hayran oldukları kişilerdi. Gerçek adlarının ekranda akanlar olduğunu zannederdik. Küçüklere masalla anlatılan iyikötü, doğru-yanlış kavramını biz o zamanlar çeşitli aile filmleriyle öğrendik. Münir Özkul'un Adile Naşit'in gizli öğrenmelerimizde çok hakkı vardı.

Ne kadar masumduk, ne kadar inanmaya hazır. Belki de hayat boyu bize söylenen her yalana da bu yüzden inandık.

Kanalların çoğalmasıyla, yeteneksiz kalabalığın topluma uygun olmayan senaryolarla karşımıza çıkmasıyla bozulduk belki de.

Ben televizyon seyretmem. Dinlenmek için sonunu bildiğim eski filmleri izlemeyi yeğlerim. Sonunu tahmin etmekte zorlanmadığımız o filmlerin tadı şimdilerde yok sanki.

Filmin başında mutlu iki kişi varsa bilin ki çıkacak sorun ikisini ayıracaktır. Kavgayla başlayan arkadaşlıklar aşka dönüşse de kavuşanların sayısı bellidir.

Senaryo yazarlığı dersi almadan önce okuduğum senaryo yazımı kitaplarından da biliyorum bunu.

Bir silah görünüyorsa bir sahnede, film bitmeden patlamalı, iyinin rakibi olmalı, kötü önce kazansa da sonra ne olacağı belli ol-

mamalı.

Kadın eski filmlerimizde güzel, her türlü cefa ve acıya katlanan, sevdiğinde ölene kadar seven, evinin kadını, çocukların anası olmak isteyen, erkek evini geçindirmek için zorlu işlerde çalışan, sadık, hırslı, keskin kişilik özellikleri ile sunuldu bizlere. "N'ayır, n'olamaz" derken inleyen ses tonları beynimizde yer etti. "Bu bahsi kapatalım lütfen kuzum..." diyen zengin erkeğin ikna kabiliyetine hayran kaldık zaman zaman.

Bir film boyunca pişmiş tavuğun başına gelmeyen şeyler gelir oyuncuların başına. Acı çekerken bir gecede beyazlayan saçları gördü bu gözler... İzlerken bir bardak suyum içene dek beş yaşından yirmisine gelen kızlar bize hayatın ne kadar hızlı aktığını göstermek istemiş meğerse. İmkân olsa ekranı delip çocuğa "O senin baban" diyecek kadar sabırsızlanırdık izlerken. Fabrikatörün fakir gence teklif ettiği parayı biz çarpmak isterdik yüzüne. Merdivenden düşünce kör olan, içkisine katılan ilaçla ya ses telleri ziyan olan ya film repliğine göre kirletilen, kaza yapınca hafızasını kaybeden sanatçılarla büyüdük biz.

Onlar iyileşene kadar harap olurduk üzüntüden.

Üzülmeyi de öğrendik eski filmlerden...

Gözyaşlarımızın sel olduğu sahneler bitmezdi. Mahkemenin son anında yetişen şahide sevinir, suçsuz yere hapse girene yakınlığımız kadar üzüldük. Araya giren reklamlar olmasa kalkıp bir bardak çay alamazdık. Tekrarı da yoktu, şimdiki gibi geri alması da.

O zamanın imkânsızlıkları ile aynı senaryonun farklı kişilerle çekilmiş versiyonlarını da izlemek zevk verirdi bize. Hele aynı kadro ile birçok film...

Velhasıl...

"Seviyorum ülen!" derken yalan söylemedim size. Vallahi seviyorum. Fakat "Reca edeceğim, bu bahsi kapatalım."

VEFASIZ BEŞER

Yad ellerde gezinir fikir feryat figanım
Hazan rüzgârlarıyla eş olur, eser ahım.

Yanardağ gölgesine sığınır bu can neden
Ruhum dönüp de gelmez rüyalar âleminde.

Mütemadiyen gider yolculuk var istemsiz
Mazide kalan ninni kulağımda kimsesiz.

Ahde vefasız beşer tarumardır duygular
Uçup yok olsun artık dağılsın tüm kaygılar.

Sisler açıldı gördüm vefasızın yüzünü
Bahislerde kaybetti kapatınca gözünü.

Sessizliğin yankısı duyulur derinlerden
Tutsak olmuş ifritler çıkamazlar inlerden.

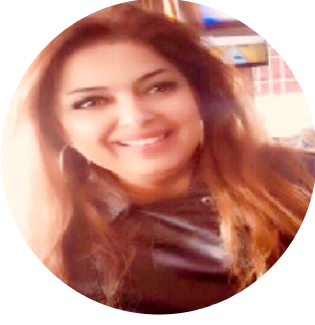
Sükut eder haykırış durur dildeki telaş
Dökülür kelimeler söylenir yavaş yavaş.

Donuyor parmakları içte birikir sızım
Ah nerde çocukluğum utangaç mahzun kızım.

Gözyaşlarını saklar mütevazı ruhuyla
Bulutlara yükselir içte yanan ahıyla

Bir sabah açılacak gözlerindeki perde
O gün aklın soracak önceki aklım nerde.

Selma ÇANAKÇIOĞLU

YÜKÜ AĞIRDIR

Kaldıramaz cihan altında kalır
Dillere düşmenin yükü ağırdır
Aşkla tutsan avucundan kan alır
Güllere düşmenin yükü ağırdır

Seven sevdiğinden ayrılrsa gülmez
Gözünden yaşları hiç kimse silmez
Cevahir taş olsan kıymetin bilmez
Ellere düşmenin yükü ağırdır

Tükenir umudun tehire döner
Kaybolur sevincin zehire döner
Yanağında yaşlar nehre döner
Sellere düşmenin yükü ağırdır

Derde düşen gönül derdin sıralar
Dile türkü olur bahtı karalar
Perdeler yaralar mızrap yaralar
Tellere düşmenin yükü ağırdır

Gülşenî bağında yaslı olanlar
Sevda masalında faslı olanlar
Kerem'in uğruna Aslı olanlar
Küllere düşmenin yükü ağırdır

Gülşen Yıldırım KARAHAANLI

YAKTIM HAYALLERİ

Oysa ne ümitler vardı gönlümde,
Bir kez arayıp da demedi "alo."
Ben bu hengamede batık gemide,
Yaktım hayalleri, hükümsüzdür lo.

Bir göz gecekondur nemize yetmez?
Bir ekmek sofrada, bir tabak pekmez.
Artık gözyaşı da dökse fark etmez,
Yaktım hayalleri hükümsüzdür lo.

Ne şairim artık, ne de yazarım,
Kendi yazdığımı kendim çizerim.
Bu ahvalden ben epeydir bizarım,
Yaktım hayalleri hükümsüzdür lo.

Bir kırılır masa, bir de sürahi,
Kaybettim hatıra resmini dahi
Nankörün gözleri ne renkti sahi?
Yaktım hayalleri hükümsüzdür lo.

Gurbetin tılsımlı bir adı vardı,
Hasretin gizemli bir tadı vardı
Unuttum bir adı soyadı vardı,
Yaktım hayalleri hükümsüzdür lo.

Mustafa ACAR

SABRİMİN ÖMRÜ UZUN

Prof. Dr. Tamella ALİYEVA

"Sabrımın ömrü uzun,
Bundan şüphem yok Hafız.
Korktuğum,

Ya ömrüm yetmezse onu görmeye..."

Bu şiirdeki felsefi düşünceler Çağdaş Türk Şiirinin tanınmış şairlerinden Muş"lu şairimiz, daha doğrusu Muş Şairler Derneği Başkanı Mustafa Yıldız"ın şiiridir. Mustafa Bey"le görüşümüzün, tanışlığımızın küçük anısı var.

Mustafa Üstadımla ne zaman tanış oldum? Anılara baş vuralım. Yıl 2016, Ekim. Muş Alparslan Üniversitesinde çalışmaya geldim. Fen Edebiyat Fakültesinde Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanıyım. Sayın Rektörümüz Prof.Dr.Fethi Ahmet Polat hocamız böyle karar vermiş... Heyecan içindeyim:

Sayın Rektörümüzün itimadını doğrultabileceğim mi? Zaman her şeyin ilacıdır, demiş büyüklerimiz, ben de her şeyi zamana bıraktım. Bu arada size bir sır daaçaayım: Tatlı dil, gülyüz insanların altın anahtarıdır, her kapıyı açar, yani her kalbe gire bilir. Sen deme, Muş halkı ve Üniversitede çalışan Muşlular insan sarrafı imiş. Beni az bir sürede tanıdılar ve herkesten sevgi, saygı gördüm.

Birgün Rektörlükten arayıp şöyle dediler: Kültür Müdürlüğü Muşlu şairlerin şiirlerinden oluşan Göldeste (veya Şiir Antolojisi) yayınlamak istiyor. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümündeki hocaların bu işte onlara yardım etmek imkanları var mı?

Hiç düşünmeden: Evet, dedim. Yüreğimde: Tam meskenine gelmişler, dedim.

Çünkü profesörlük kitabım şiir üzerine idi. Ve Eskişehir"de hep şiir inceledim, dergilerde, Göldestelerde ne kadar yazım yayınlanmıştı.

Ve bir gün Muş İl Kültür Müdürlüğüne yollandık. Orada Şairler Derneği Başkanı, şairler, okullarda çalışan edebiyat öğretmen-

leri, kütüphane müdürleri vs. insanlar vardı. Tanışma merasimi oldu, il kültür müdürümüz konuyu açtı. Bilgisayarda yazılmış şiirler bizlere dağıtıldı. Orada tanışma zamanı Muş Şairler Derneği Başkanı Sayın Mustafa Yıldızla tanıştık. İlk sohbetimiz çok sıcak geçti ama şiirleri okuyup bir araya geldiğimizde mübahaseler başladı. Ne kadar birbirimize darıldıkça, Muş ve şiir sevgimiz bizi "barıştırdı". Geldik kitabın "ön söz" konusuna. Mustafa Başkanım bana müracaatla: Bir kısa ön söz yazar mısınız?

Ben: Vallahi, kısa yazamıyorum. Yazayım, siz kısaltın, dedim.

Birkaç gün de uykusuz kaldım Muş Kültürü, Muş Şairleri için. Yazı hazır oldu, sözün açığı, sizden ne gizledim, yazını çok beğendim, hatta yazarına "teşekkür ettim".

Yazıyı Başkanımız Mustafa Bey'e gönderdim. Anında telefonum çaldı. Tabii ki, arayan Mustafa Yıldız Bey idi: Hocam, ne yapmışsınız. Bu ne yazı? dediğinde içimde bir şeyler kırıldı. Beğenmedi her hâlde, dedim.

Mustafa Üstadımın sesi üzerime serin su serpti: Şahane yazı. Çok beğendim. Derinden nefes aldım ve: Mustafa Üstadım, kısıltı bilirsiniz, dedim. Anında: Hayır, bir sözünü bile yerinden kırıdatmam. Elinize sağlık.

Derinden bir ah çektim. Şükür, bunu da uğurla başa vurduk, dedim. Şimdi de gelelim Mustafa Yıldız"ın şiirlerine.

Mustafa Bey, klasik şairlerin yoluyla getmemiş, bir taraftan da aslında gitmiştir, dil ve üslup yönünden. Onun kendine mahsus bir yolu vardır. Aslında, şiirleri beyaz şiirdir ama mecazi yönden bazı hecesi, kafiyesi yerinde olan şiirlerden bile güçlüdür. Tabii ki, klasik üsluba göre, şiirler hece ile yazılır, kafiyeler yerinde olur, mecaz dolu dolu ve vezin, ölçü, üslup yerinde. Mustafa Bey bunların bazısını

kullanmasa da kendine mahsus yol çizmiş, mecazlarla ve onların verdiği derin mesajlarla dostluk kurmuş şiir gülistanına giden yolda el ele tutmuşlar.

Mustafa Üstadımın şiirlerinde öncelikle dikkatimizi çeken güzel ifadelere dikkat ettik, şairimiz vatan, millet, aşk konusuna çok da meyletmemiştir. Şairin şiirlerinin dil ve üslubu dikkatimizi çekti ve düşündük ki, biz de onlardan yazalım.

Dil ve üsluptan konuşurken şiirin poetikasının canı olan mecazlar, din, folklor, leksik vahitler: sinonim, antonim, arkaizm, lehçe, obrazlılık, deyim dikkatimizi çekti.

Fikrimizi şairin şiirlerinden aldığımız poetik örneklerle devam edelim.

Öncelikle, yukarıda yazdığımız gibi, şairin dilinde güzel ifadeler rastladık.

Örneğin, insanların iyi niyetini öldürmeyin (6),

Takdir senindir, imtihan benim (12),

Bir tek sana iftarım; Senden gayrısına oruçluyum (26),

Bizimkisi şiir değil, gönüle sabrı öğretmektir (30),

Yeniden bir kulaç at sevdaya (36),

Sabrımın ömrü uzun (41) vs.

Her halde okurlarımız Mustafa Üstadımın şiirinin dilindeki mecazlı, poetikası derin ifadelerin manasını anladı. İnsanların iyi niyetini öldürmeyin, ifadesi içinde hümanizmi barındıran güzel ifadedir. Bu fikir insanları sevin, düşüncesinin karşılığıdır.

Veya: Bir tek sana iftarım, mısrasında bir şarkının etkisini gördüm. Şiirdeki lirik kahraman "bir tek sana iftarım" demekle sevgilisine sadakatını gösterir, ardınca gayrısına oruçluyum dediğinde, kalbimde sadece sen varsın, kimseye bakmam diyor.

Sayın Mustafa Yıldız'ın şiirlerinde mecazlar çoktur. Mecazları şiirlerin dilini zenginleştirir ve okurlara nadide güzellik sunar. Gelin örneklerle bakalım:

Acının en koyu tonunu çekmek (11),

Heybemde kullanılmamış mutluluklar (13),

Yarınlarımda işlenmemiş günahlar (13)

Zaman benden en sevdiğim yıllarımı çaldı (15),

Ömrüme yağmurlar yağarsa (15),

Bu yüzden kara kaşlara sürgünüm hep (16),

Şiire gebe sözlerim; Aynada kırılan suretim (24),

Hadi, bana biraz gündüz gönder,

Hadi, bana biraz güneşi gönder,

Hadi bir az bana kokunu gönder (24),

Filizlenen bir sevdayı düşün (37),

Turna kanadına bir sevdayı yükledim (42),

Şairin Geç Kaldım (42) şiirinin son iki bendinde kullandığı mecazlar şahanedir:-

Bahara hasretler büyötmek;

Toprağa özlemler ekmek;

Gönül bağında tomurcukların başak vermesi; dağı, denizi aşmak (42) vs. bunlar dikkate şayan derin anlamlı mecazlardır. Bir bir açılırsa yazmak için sayfalar gerekir.

Şiirlerde mecazın teşbih türüne rastladık. Örneğin; ürkek ceylan gibi gezinmek (9),

Tenim güneşte çatlamış toprak (15) vs.

Mustafa Üstadımın, Yokluğunda biraz hasret kokuyor akşamlar, mısrası ile başlayan aşk konulu şiiri baştan başa mecazlarla donatılmıştır:

Özlemin demlenir yüreğime,

Merakla uzaklara tutunuyorum.

...Düşlerin yorgun, umutlar kırık (26),

Kırıldı kolum-kanadım, tükendi umutlarım... (40)

Mustafa Yıldız Üstadımın şiirlerinin dilinde obrazlı ifadeler kullanılmıştır.

Obrazlı ifadeler hem de kişileşme denilmektedir. Yani şair düşüncelerini obrazlı (poetik, mecazlı) ifade etmek için cansızlara canlılık görünüşü vermiştir.

Örneklere dikkat ederken önce şairin Ne Acı Değil mi İnsan Olmak, şiirindeki obrazlı ifadelerle bakalım:

İnsanlık susmuş, zalimlik baş kaldırmış
Vicdanın sana yol gösterirken sen çaresizsin (11),

Kalbin kemiklerini sızlatırken (11).

Aşağıdaki obrazlı ifadeler diğer şiirlerden alınmıştır:

Dilimdeki sözüm ağzımda intihar ediyor

(14)

Şiirlerim akan bir nehir gibi (14),

Mevsimler çocukluğumu büyütüyor (15),

Zaman benden en sevdiğim yıllarımı

çaldı (15),

İlk örnekteki “zalimlik baş kaldırmış” ifadesi zalimlik insana ait özelliktir Bu ifade şiirin dilini güçlendirmiştir. Daha bir örnek:

Vicdanın yol göstermesi, kalbin kemiklerinin sızlaması, çocukluğu büyüten mevsimler, veya zamana insani sıfat verilmesi, bunların hepsi obrazlı ifadelerdir.

Sayın Mustafa Üstadım şiirlerinde manevi dünyamızın en güzel konusu olan dinimizden de konuşmuştur. Bu ifadeler bize manevi dünyamıza bir sıcakık güneş gibi süzülmede, onu ışıklandırmaktadır:

Müslümanısın, ama görmüyorsun (11),
Kur'an rehberinken, zillate düşmen (12)
Medet dersin, medet, Allah'ım, medet

(20)

Vicdan mahkemesinde Hakk'a arz et
(23),

Yaşamakla ölüm arasında bir arafa
düşüm (24)

Bir tek sana iftarım,
Senden gayrsine oruçluyum (26)
Geldim kapına,
Bana hakikate

Açılan kapıyı aç, Allah'ım! (31)

Bunu da özellikle şöyleyim ki, şairin iki şiiri Geç Kaldım (42) ve İmanımızı Güncelleyelim (46) şiirleri baştan başa dinimize sevgi ile süslenmiştir.

Şimdi de Mustafa Yıldız Üstadımın şiirlerinde leksikaya dikkat edelim.

Leksika nedir? Dilin lügat ter kibine dahil olan söz, terim, frazeoloji birleşmelerin toplusudur. Leksikolojiye sözün manasını (gerçek ve mecazi) aydınlatırır, sözün menşei ni (Türkçe ve alınma) öğrenir, sözün sinonim ve antonimini seçer.

Leksikolojiyanın önemli kollarından biri Sinonimlerdir. Sinonimler Yunanca aynı anlam lı, farklı yazılışı olan sözlere denilir. Aynı eşya, aynı alamet, aynı olayla bağı lı, ama onu çeşitli formalarda adlandırılan semasio loji olaydır.

Örneklere bakalım:

Bazen sadece yorulursun,
İnsan olmaktan,
Adam olmaktan (7)
Ne acı de ğil mi?
Kar beyaz siyahla kirl etmek (12)

İçin içini yer! Sığamazsın dünyaya, dar gelir.

Nefesini keser oksijensiz kalırsın (19)

Gidece ğim bir meçhule do ğru,

Biliyorum yetim ve öksüz (28)

Bu şiir örneklerinde insan-adam, kar beyaz, sığmazsın-dar gelir, yetim ve öksüz ifadeleri sinonimdir.

Antonim de leksik vahittir. O da Yunanca bir kelimedir, bir nesnenin zıt taraflarını gösterir, formaca çeşitli, manaca zıt sözlerdir. Örneklere bakalım:

Sevmek-sevilmemek (7), melek duruken iblisi seçmek (12), kar beyaz-siyah (14), acılar-sevinçler (15), gülüyoruz-a ğlıyoruz (38) ve bir örnek daha:

Şiirin görevi sadece yazmak de ğil,

Gerekti ğinde silinmeyene de sünger çekip silmektir (39)

Okurların dikkatine sundu ğumuz bu örneklerde sevmek-sevilmemek, melek-iblis; kar beyaz-siyah, acılar sevinçler, gülmek-a ğlamak, yazmak-silmek vs. antonimlerdir.

Şairin şiirlerinde folklor örnekleri gördük:

Uzak şehirlere uzanıyorum ve

Yusuf oluyorum kör kuyularda (8)

Buradaki Yusuf kelimesi herhâlde Yusuf Züleyha efsanesine işarettir ve “kör kuyu” halk arasında bir deyimdir.

Di ğer folklor örne ği:

Âşık iken meftun

Mecnun iken meczup oldum (23)

Burada Mecnun sözü geçiyor, açıklamaya ihtiyaç yoktur.

Mustafa Üstadımın şiirlerinde etkiye, atasözlerine, lehçe, arkaizm (eski sözler), neolojizm (yeni sözler), ironiye rastladık:

Gel ey gönül

Hengamelerden kurtul bu gece.

Muhabbet zikrine girip,

Yarın yüre ğine mihman olalım (18)

Nedense 11 yy. dünya edebiyatına Rönesans rüzgârı gönderen büyük Azerbaycan şairi Nizami Gencevi'nin şiirinde sevgilinin (hayali sevgili) gece yâra misafir gelmesini hatırladım:

Bu gece bize sevgili yâr gelmiş idi,

Yüzü aydan da güzel nazlı nigar gelmiş idi.

Atasözleri: Büyüme Çocuk şiirinde "ilk önce güvendiklerin vurur sırtından" ifadesi Allah'ım beni dostlarımdan koru, düşmanlarımla baş ederim, deyimin bir başka formada denilişidir.

Bindiğin at senin değilse

Unutma erken inersin (31) vs.

Ninnilerle avuturum minnacık yüreğimi (15) Minnacık lehçede kullanılan sözdür.

Şiire bahar rüzgârı güzelliği veren arka-ik (eski) sözler: hüzzam (9), zulam (13); inşirah (20); meczup (23); pür (28), pörsümez (29) vs.

Neolojizm (yeni kelime) enkaz (9),

İroni: ne acı değil mi insan olmaz (12),

Ömre sığmayan hasretlerim,

Bitmeyen umutlarım, şükür, ne eksik ki?

Buradaki ironi gün gibi aydındır.

Büyüme çocuk, üzülsün (19) vs.

Çok değerli şiir sever Muşlu kardeşlerim. Sizleri Muş Şairler Derneği Başkanı, çağdaş Türk şiirinin tanınmış simalarından olan çalışkan, ince ruhlu, Muş kültürü için canını feda eden şairiniz Mustafa Yıldız'ın Şiir Gülistanına davet ettim. Sizlere bu Şiir Gülistanında nasıl nadide güzelliklerin olduğunu anlattım. Bilmiyorum bu yazımı beğenirsiniz, beğenmezsiniz ama yazdım. Günlerce Ferhat gibi Üstadımın Şiir Gülistanında inciler aradım ve buldum. Ve son olarak, Mustafa Yıldız Beyefendiye şiir yolunda uğurlar diler ve kaleme aldığı şiirleriyle Muş kültürünü dünyaya tanıtmasını arzularım. Ömrün şiir kadar ebedi olsun Mustafa Üstadım. Şiir meleği her zaman seni korusun. Şiirlerin beyaz barış güvercini gibi önce Doğu illerinin en güzel kenti olan Muş'u, sonra güzel Anadolu'yu ve dünyayı gezsin. Sana sağlıklı ömür, huzurlu, mutlu hayat dilerim. Unutma, kendimiz ebedi olmasak ta eserimiz, özellikle siz şairlerin şiirleri ebediyen yaşayacaktır.

Kim diyor şiirin meydanı dardır,
Sonu görünmeyen bir ilkbahardır.
Ne kadar hayat var, şiir de vardır,
Hayatın anlamı şiir değil mi?

DOKUNMATİK

Bir sevgili buldum yapay zekalı
Yani beli atik Muhittin emmi
Dijital medyaya aklım takalı
Aşklar dokunmatik Muhittin emmi

Senin de olsaydı sanal yoldaşın
Hiç israf olmazdı ekmeğin aşın
Doksana değerdi belki de yaşın
Günülerdi Fadik, Muhittin emmi

Dostlar birbirine mesaj yazıyor
Sosyal medya şuuruları bozuyor
Akıllar zay'oldu kullar azıyor
Gençler karizmatik Muhittin emmi

Dar paça pantolon yamasız yırtık
Belleksiz belleri sızlatır fıtık
Kankalar buluşur sohbetler cırtık
Simalar estetik Muhittin emmi

Zibidi şovmenler gezer kaygısız
Yozlaştı nesiller yaşar saygısız
Ahde vefa bitmiş kalpler duygusuz
Kafalar manyetik Muhittin emmi

Kaf dağına küstü gitti sevgimiz
Mutluluğa hasret kaldı kalbimiz
Aklımızı baştan aldı cebimiz
Boş gönüller bitik Muhittin emmi

Mustafa Ferit YILDIZ

BİR YÜZ YIL YETMEZ BİZE

Cennet ülkem, vatanım sanki ana kucagım
O yüzden uykum uyku, gönlümce tatlı aşım
Huzur soluyor şimdi köyüm, şehrim, bucağım
Ay yıldızın altında göğşe eriyor başım...

Koca Çınar yeşersin, hayat gelsin dallara
Her durumda muhtacız kenetlenen kollara
Bir yüz yıl yetmez bize, nice bin yüz yıllara
Yürürsek hep birlikte asla çatılmaz kaşım...

Bilsin herkes kıymetin öz canından ziyade
Öyle bir aşk olsun ki göze suyundan sade
Kalemler aciz kalsın edemesin ifade
Bak o zaman akar mı gözümden kanlı yaşım?

Kolay kazanılmadı her karışı kan gölü
Kim ki inanamıyor, bil ki yüreği ölü
Ne zaman dara düşsek sebebi hain eli
O yüzden isyanlarda çatlıyor sabır taşım...

Nice bin yüz yıllara bir yüz yıl yetmez bize
Sevgi yağmuru yağsın yurt denen hanemize
İkiliğe yok neden, yeter bana ve size
Yurduma âşık her can, candan öte gardaşım...

Vatanımın üstüne kimse hayal kurmasın
Olmayacak rüyayı sakın hayra yormasın
"Gönlünü yoran sevdan nedir?" diye sormasın
Derdi Vatan ve Bayrak olanla gönüldaşım...

Vatan kutsaldır deyip, değer bilene
Hep derim ki borçluyuz uğrunda ölenlere
Ve ardında çaresiz kavrulup kalanlara
Selâmım var, saygım var, duadır benim işim

Zübeyde GÖKBULUT (Gelin)

SELMA-2

Her şey seni sevmekle başladı yeşil gözlüm.
Bilesin, ağı içip saadeti de tattım.
Dağlar kışlam, dağlar da kışladı yeşil gözlüm!
Bilesin, ben her gece her an hicranla yattım.

Yüzümde konaklıyor mahzuni bir dalgınlık.
Nutkum tutuldu Selma gözlerim kankırmızı!
Yüreğim doldu taşı yaşam tam bir çılgınlık,
El sallıyor bir mecnun geçiyorken Hürmüz'ü.

Ah! İçimi oyuyor hüznün soğuk nefesi
Trenler vagon vagon ağıtlarımı taşıyor.
Gözyaşları kalbimin penceresi, sūfisi
Yakarışlarım arşa bilmem nasıl ulaşıyor.

Gözlerin yolcuya düş, dudakların bahardı
Kanat yaramı, kanat aşka yandıkça uçar.
Hasretin rengi gri, temmuzda yağın kardı,
Bahçemde solgun bir gül seni andıkça açar.

Son sözlerini tespih, türbe yaptım kabrini
İbadetin mekânı gönül denen mabette.
Artık her yönüm kible, bıraksan da kibirini
Cihanım ruhu revan, buluşalım cennette.

Şair bizden alırdı ilhamını gamını
Şimdi bir ağıt yakar son kuşlar da göçerken.
Ben değil unuttun sen ettiğin her yemini,
Metruk bir ev ağlıyor kardelenler açarken.

Bu sana son şiirim basma artık yarama!
Git sessizce git Selma! Ya da öldür öyle git.
Ölümden öte köy yok bu aşk bende sır ama
Belki güller konuşur kopar, soldur öyle git.
Yangınlarda yüreği kırmadan, dökmeden git!
Viranedir ocağım ardına bakmadan git...

Mustafa AYVALI

GONCA GÜL

Gam etme ey gonca gül, kaderine yorsan da
Dünyadan geçenlerin ardında sözü kalır
Züleyhaca yeşerip tomurcuğa dursan da
Ezdiğin her dikenin, rûhunda izi kalır.

Geçen günleri yalan, hesabı gerçek dünya
Sorgulamayana tam, sorana çeyrek dünya
Diyorsun ki ölümden bir vakit el çek dünya
Yazdığın her dizede dinmeyen sızı kalır.

Toprağına yürüse kalbine düşen cemre
Yaprağıyla bürünse aşkla bakan her çehre
Ne zaman yolun düşse, ağrısı dinmez şehre
Gezdiğin her sokakta Kenan'ın tozu kalır.

Anladık imtihandı, içimizdeki kuyu
Ülfet ile arındı, kuyunun durgun suyu
Yusuf gibi düşünmek akleden insan huyu
Sezdiğin her gizemde, fikrinin gizi kalır.

Kalbinde büyüttüğün hani o yetim çocuk
Ellerinde çiçekler, gözleri boncuk boncuk
Muhabbetten bal alır, sende cem olan konuk
Süzdüğün her cümlede, kelâmın özü kalır.

Banu SANCAK

NİCE OLUR HÂLLERİN

Gece olur göze uyku girmezse
Sabah olur elin yâre ermezse
Bir gün olur o yâr seni sormazsa
Nice olur gurbet elde hâllerin

Serin eser gurbet elin yelleri
Dertli çalar bağlamanın telleri
Gitmişse elinden yârin elleri
Nice olur gurbet elde hâllerin

Gönül ister nazlı yârin görmeyi
Bahçesinden gonca gülün dermeyi
Kalan ömrün yâr yoluna sermeyi
Nice olur gurbet elde hâllerin

İşte geçti gurbet ellerde ömür
Bir gün olsun aşkla gülmedi gönül
Dikenlikle birlikte açarken gül
Nice olur gurbet elde hâllerin.

Meryem IRKILATA

Savaş dediğin söz değil,

Bayrak dediğin bez değil,

Vatan için bir kez değil,

Bin ölmüşlüğümüz vardır.

(Niyazi Y. Gençosmanoğlu)

ÇOCUK KALBİM VE TÜRKÜLERİ

Şerife MUCUK ÖZKÖK

İnsan bir bilgiyi, bir işi öğrenmek için çaba harcar, emek verirse bu bir "gerçek öğrenme"dir. Bir de hiç emek vermeden, uğraşmadan öğrendiği bilgiler vardır ki bunu "gizil öğrenme" diye biliyoruz.

Ben de resmen emek veriyordum öğrenmek için. Köyde düğünler varsa ve genç kızlar, kadınlar türküler söyleyerek oynuyorlarsa onları öyle dikkatli dinliyordum ki, her söylediklerini ezberliyordum ve bu iş benim için eğlenceli bir görevdi sanki.

Düğünlerde, genç kızlar karşılıklı olarak üçer, dörder kişilik gruplar oluşturur, birbirlerinin kollarına girer ve söyledikleri türkünün ritmi eşliğinde, gruplar hâlinde birbirlerine doğru gidip gelerek oynarlardı. Türkünün havasına göre bazen zıplar, bazen yavaşlardı ve hemen hemen herkes bu işleri çok iyi bilirdi. Halay başı olanlar ayırırdı tabii... Düğünlerde özellikle aranan isimler vardı. Bu bölüm, "iyiler halayın başına durur, kötüler arkada kendini yorar" bölümüydü düğünlerin. Hattaköydeki okuma yazma seferberliği sırasında en güzel halay başlarından biri olan Altın abla, "ben okuma yazmayı yapamıyorum, halay çek dersin çekerim" demişti öğretmenime.

Grupların karşılıklı söylediği ve hâlen aklımda kalan türkülerden biri şöyleydi:

"Mercimekten aşım var

Ne belalı başım var

Karlı dağın ardında

Öğretmen gardaşım var"

Bir grup bunu söyler, karşı grup da bu türkünün nakarat kısmını söylerdi:

"Bilal'ımsın Bilal'im

Oğlan sana yandım

İp atalım tutalım Bilal'im

Taksi de getir kaçalım Bilal'im"

Çocuk aklımla düşünürdüm: İyi, tamam, olabilirliği vardı bu türkünün: Mercimek yetiştirdi bizim köyde, tamam, aşı da pişerdi. Yakınımızdaki Pazarören kasabasında, eskiden köy enstitüsü olup sonradan öğretmen okuluna dönüştürülen okulun varlığı sebebiyle köyümüzde her evden en az iki, üç öğretmen de vardı (Hatta öğretmenin çokluğundan ve köyde bilinen en yüksek meslek olduğundandır belki; o zamanlar okula giden bir gence okuyunca ne olacağı sorulunca, o da "öğretmen olacağım, onu olamazsam kaymakam olamaz da değilim ya" diye bir güzelleme yapmıştı). Bunlar belki uzak bir yerlerde öğretmenlik yapıyor olabilirlerdi, o da kabul. Köyde Bilal isimli kişiler de vardı. Yalnız "taksi getir, kaçalım" kısmı biraz sakattı çünkü bizim köyde ne taksi ne de taksici vardı. Sanırım Pazarören'deki gerçek adını kimsenin bilmediği ama deden kalma yeşil "Reno"suyla herkesin imdadına yetişen taksici Pilot'tan bahsediyorlardı.

Zıplayıp ayaklar yere sertçe vurularak oynan bir başka türküde ise durum biraz daha şiddet içerikliydi:

"Vurun vurun vuralım

Tahtaları kiralım

Köyümüzde usta çok

Yeniden yaptıralım"

Çocuk aklımla, "Sevgili kızlar, gençler; bir durun, bir kendinize gelin! Bizim köyde ne tahtası var, neyi kırıyorsunuz? Orman köyümü, bizim köy? Yetişen bir iki kavak, söğüt, iğde, akasya. Bizim köy Aytmatov'un Gün Olur Asra Bedel romanındaki Boran'dan hâllice bir köy. Çapı belli, eni belli, boyu belli; hatta enlemi, boylamı belli. Tahta nerede, neyi kırıyorsunuz? Evlerin tabanı tahta desen, bir iki ev ancak çıkar öyle. Yufka ekmek yap-

tığınız tahtalar var, onları niye kırıyorsunuz? Hem bundan evdekilerin haberi var mı? Düğüne gelebilmek için bütün işleri vaktinden önce bitirip zar zor izin alarak düğüne geliyorsunuz ve tahtaları kiralım diye ayaklanma çıkartmaya kalkıyorsunuz. Ayrıca bizim köyde usta yok onları yapacak, epey inşaat işçisi ve bir miktar da öğretmen var, o kadar. Bir sakin olun!" diye içimden geçiriyor ama onlara bunu diyemiyordum tabii.

Yine bir gurbet ve yâr türküsünün birinci dörtlüğünü bir grup söylerdi:

"Karyolam güllü m'ola
İçi bülbüllü m'ola
Gurbetteki yârimin
Gömleği kirli m'ola"
Nakaratı ise karşı grup söylerdi:
"Atım atım gır atım
Geliyor adım adım
Dünya dolu yâr olsa
Sensin benim muradım"

Bakın bunun da olabilirliği vardı! Karyolayı tanıyordum, bizim evde vardı bir tane.

Böyle baş ve ayak kısımlarında parlak metal boruları, daha ince borulardan parmaklıkları vardı. Üstünde gül resmi yoktu ama olsun karyolaydı işte. Bülbülü hayatımda görmemiştım ama siz büyükler görmüş olabildiniz belki, duyduğuma göre bir kuş türüydü. "Gır at" da vardı, biliyorum. Haydi, uzakta çalışan bir sevdiğiniz de olabildi ve onu merak da ediyor olabildiniz. Yani bu türkünün bir kabul edilebilirliği vardı. Çocuk aklımla bile.

Geçiyoruz yine yürek deşen başka bir türküye ama bu biraz isyankârdi:

"Çayırda kıldım namaz
Hacı'm, o da Hakk'a yaramaz"

Nakarat kısmını da karşı taraf böyle acıklı bir hâlde söylüyordu ama daha çok Hacı'ya sorulan sorularla türkü bitiyordu:

"Hacı'm Hacı'm dedin mi
Hacı'm ballar koydum yedin mi"

Bu türkü de mümkündü bizim köyde; yani namaz kılanlar vardı iyi kötü. "Hakk'a yaramaz" kısmı biraz peşin hüküm, şüphe içeriyordu. Allah bilir; yarar mı, yaramaz mı, ama artık o Allah'la kendi arasında. Hacı dersin vardı köyde üç beş tane. Hem adı Hacı olanlar, hem hacca gidip gelenler hem

de Hacca gitmeden kendisine böyle seslenenler... Bal dersiniz köyde sadece bir evde vardı. Görmüştüm Nalbant Şaben Emmi'nin üstünü inek dışkısıyla sıvıdığı arı kovanlarını ve peteklerle çıkardığı balları. Sanırım o ballardan alıp ikram etmişlerdi Hacı'ya.

Bir başka türkü ise akrabalarla ilgiliydi:
"Saçım uzun değil mi
Soyun bizim değil mi
Sevdim ise ben sevdim
Emmim kızı değil mi"

Emmi kızı ile evlenenler vardı, ama bu "emmi kızı sevmek serbest, size ne?" der gibi bir meydan okumalı türküydü fakat güzeldi. Yani, bunu da belki vaktinde delikanlılar yapmıştı ve bizim kızlar öğrenmiş olabiliyorlardı. Saç uzatmak zaten gelenektir.

Her türküyü yorumlamak o kadar kolay değildi:

"Süsdailin başında lapır liman alıyor
Az doldur sevdiceğim başım duman alıyor"

İşte bu türkü beni çok yormuştu. "Süsdail" neydi? Sürahi gibi bir şey miydi? Ya "lapır" ne demekti? Bizim köyün kızları gizli bir dille sevdiklerine mesaj mı yolluyorlardı?

Bir sır, gizem vardı bu türküde.
Bunları niye mi anlattım?

Çünkü ben, çocuk kalbimle zannediyordum ki bu türkülerdeki söz, müzik, güfte, beste hepsi bizim köyün genç kızlarına aitti. Onun için, "olabilirliği olanları" kabul edip diğerlerini "ya bu uygun değil, olamaz ki, bunu nasıl yazmışlar?" diye aklım almıyordu.

Ve dediğim gibi düşünlerdeki bu türküler öğrenmeden eve gitmek sanki bana yasaktı. Eve varınca türkü bahsi kapanıyor muydu sanki? Evde babam rahmetlinin söylediği, "Emirdağ'dan bir geçmeynen yol olmaz, Altın yere düşmeynen pul olmaz" türküsü vardı ki hâlâ duyunca gözlerim dolar; babadan kalan bir miras gibi sahip lenirim hiç görmediğim Emirdağ'ı.

Babamın,
"Develioğlu'nun inadı,
Keklik kafese tünedi,
Vermen beni Develiye,
El âlem sizi kınadı,"

diye başka bir türküsü ve ayrıca "Cendermeler bağladılar kolumu kurtar Cemile"

diye bir satırı aklımda kalan başka bir türkü...

Kulağıımızdaki ninni gibi türkülerle büyümüşüz ama Emirdağ neresi, Develioğlu'nun derdi neydi, ne için inatlaşmıştı ya da Cemile'nin hikâyesi neydi, hiç merak etmedim. Belki bu gizil öğrenme olduğu içindir.

Türkülerde hep bir yâr, sevgili figürü vardı. Kim, hangi türküyü, kim için söylüyor olabilirdi, kestirmeye çalışmak hiç de zor değildi. Hatta türkülerdeki yâr figüründen bıkan komşu köyden biri "haydi kızım bana bir 'yâr'sız türkü söyle bakalım" dediği zaman, kızının yârsız türkü bulamayıp "Korkma da sönmez bu şafaklarda da yüzen al sancak" diye İstiklal Marşı'nı türkü gibi söylemesi ayrı bir hikâyedir.

Sonra çocuk kalbim öğrendi ki bunlar bizim köyün genç kızlarının ya da delikanlılarının yazdığı, yaşadığı, güfte, beste yaptığı türküler değilmiş. Sonradan öğrendim ki o beni yoran türküyü hem onlar yapmamış hem de "süsdail" Sis Dağı, "lapır" da vapur-demekmiş. Şimdi anlatıp anlatıp gülüyoruz çocuk kalbim ve çocukluk arkadaşlarımla.

Çocuk kalbine sahip olanlara, çocuk kalbini koruyabilenlere dokunmak dileğiyle...

BEZDİRDİN BENİ

Dedim divaneyim, gel kon gönlüme,
Dedi kanadımı yoldurdun benim,

Dedim viraneyim, gel gül yüzüme,
Dedi gül benzimi soldurdun benim.

Dedim mestaneyim aşkına senin,
Dedi gözyaşımı arttırdın benim,

Dedim pervaneyim şemine senin,
Dedi aşk odumu söndürdün benim.

Dedim figâneğim bülbül misali,
Dedi al gülümü yoldurdun benim,

Dedim bigâneğim, bir el emsali,
Dedi defterimi sildirdin benim.

Prof. Dr. Hâluk TANRIVERDİ

MİADI MALUM GECE

Kirpiklerim ağır ağır kapanmaya çalışıyor
Yarınların yarışında son koşuyum ben bu gece
Asırlardır açık sanki göz buna da alışıyor
En firari uykuların bir hoşuyum ben bu gece

Hep ağlıyor yalnızlığım içtiğim badeler zehir
Bakışlarım kör zifire teslim olmuş durgun nehir
Gün doğmadan neler doğar deyip avunurken şehir
Harikalar diyarının varoşuyum ben bu gece

Yıldızların sırtı dönük karanlığı görüyorum
Çaresizlik menziline uygun adım yürüyorum
Canı aşka teslim ettim boş bedeni sürüyorum
Anason kokan gecenin sarhoşuyum ben bu gece

Karşılığı bu sevdanın kahrı yüklü elem olsa
Katlime fermanı yazan yâr elinde kalem olsa
Bir an kesmediğim umut tek ibret-i âlem olsa
Mutluluk kadehlerinin bomboşuyum ben bu gece

Anlattıklarım anlamsız belki senin nazarında
Hayatımın hikâyesi satıldı bitpazarında
Bir evladın bayram günü babasının mezarında
Kirpiklerinden süzülen mayhoşuyum ben bu gece

Kurudu son gözesi de yorgun ruhun artık yeter
Sanmıyorum sönen gönlüm bundan sonra tekrar tüter
Bu gidişle bu handaki yolculuk sabaha biter
Miadi malum bir ömrün nahoşuyum ben bu gece

Beni çok seven dostlarım Sultan kızı deseler de
Altın kaplı bir talihi hiç görmedim keselerde
Ay'la güneş doğmak için birbirini yeseler de
Aydınlıklar ülkesinin en loşuyum ben bu gece...

Filiz DAŞ

İMAN VE SORUMLULUK

Mustafa TOPAL

İnsanlık tarihi inanmakla başlar. İlk insan Hz. Âdem aynı zamanda ilk peygamberdir. İlk insanın Yaratan tarafından inanmak mükellefiyeti ile sorumlu tutulması, varlığın özünün maneviyat olduğunu işaret eder. Yeryüzünde imanla mükellef tutulan sadece insandır. Öyleyse insan sadece bedenden ibaret değildir. Onu tamamlayan ve insanlık hüviyetini kazandıran özelliği inanmasıdır.

İnsanı Yaratanın yüceliği ve bizzat kendisinin insanın kıymetine işaret etmesi yeryüzünde tek muhatapın neden insan olduğunu anlatmaya yeter herhâlde. Bundan dolayı insan inanmak zorundadır. Hayatı boyunca değerini muhafaza edebilmesi ve Yaratan karşısında kıymetini koruyabilmesi imanındaki samimiyetine bağlıdır. İnandığı kadar inancının gereklerini yerine getirmesi ne derece samimi bir mü'min oluşunun göstergesidir.

İman insanı güven içinde bulundurur. Güzel ve faydalı olanı elde etmeye, zararlı, kötü ve çirkin işlerden kaçınmaya sevk eder.

· İman bütünü ile hayırdır ve hayrı emreder.

· İyiliktir iyiliği emreder.

· Güzelliktir güzelliği emreder.

İnsan bununla dünya ve ahiret mutluluğunu elde eder.

İman insana, başkalarına da iyilik etmeyi emreder.

Bundan dolayı İslam inananlarına sadece kendisi için değil, bütün toplum için var olduğunu hatırlatır. İslam ferdiyetçi bir din değildir. Bir Müslüman başkaları için iyilik olarak ne yaptığından da sorumlu tutulmuştur. Dünya ve ahiret mutluluğumuz diğer Müslümanlar için de ne yaptığımızla bağlantılıdır. Kendimizin mutluluğu toplum mutluluğunu temin için yeterli değildir. Halbuki toplum mutluluğundan sorumluyuz ve toplum mut-

lu olmadan biz fert ve aile olarak mutluluğu tadamayız. Öyleyse içinde yaşadığımız topluma karşı görevlerimiz vardır. Bunları yerine getirmeden dünya ve ahiret mutluluğunu göremeyiz.

Yoksulluktan ızdırap çekenler bizi ilgilendirmelidir. Açlık yaşayanlarla açlığı tadabilmeliyiz. İçinde yaşadığımız insanların dertleri derdimiz olmalıdır. Huzuru arayan insanlar varken bizler ne kadar huzurlu olabiliriz? Çevremiz mutlu değilken mutluluğu ne kadar tadabiliriz?

Son zamanlarda, toplumumuzun alışık olmadığı kadar çok suç işlenmekte ve suç çeşitliliği artmaktadır. Boşanmalar artmakta, yıkılan yuvalar çoğalmakta, anne baba şefkatini yitiren ve mutluluğu başkalarının merhametinde ya da sokakta arayan çocukların sayısı hızla artmaktadır. Varlıklı olanlarımızın ihmal ettiği fakirlerimiz, sıkıntıları ile baş başa ya ızdıraptan kıvranıp tükenmekte ya da ihtiyaçlarını gayr-i meşru yollardan temine çalışmaktadır. Kimsesizlere kol kanat germek artık yok olmaktadır. Halbuki kimsesizlerin kimsesi olan sevgili peygamberimizin inananıyız. Yardımlaşma duygularımız gün geçtikçe törpüleniyor. Diğer gramlığımız unutulmaya yüz tuttu. Yalnız yaşayanların sayısı hızla artıyor. Kimsesizler evinde ölüyor da günler sonra haberimiz oluyor.

Çeşitli sebeplerle hayatına son veren insan unutmayalım ki bizim. Bunların hepsi memleketimiz, devletimiz, milletimiz ve geleceğimiz için madde ile ölçülemeyecek kadar büyük bir değer. Belki bunların birçoğu bizlerin küçük bir ilgisi olsa hayata tutunacak. Belki küçük bir ihmalden kaybediyoruz onları. Öyle olmalı ki, bunların hepsinde kendimizi sorumlu görebilmeliyiz.

İnsanlar küçük çıkar hesaplarının pe-

şinde koşar oldu. Bunun için başkalarının hayatını hiçe sayabiliyor. Üç kuruşluk dünya menfaati için başkalarının ızdırabına sebep olabiliyor. Kendi mutluluklarını başkalarının dertleri üzerine bina edebiliyor. Sevgi, hoşgörü, merhamet kalplerimizde çok az yer bulabiliyor.

Anne baba saygısı eskisi gibi değil. Bakıma muhtaç ebeveyn sayısı azımsanmayacak kadar fazla. Komşu haklarına gereği gibi önem vermiyoruz. Komşularımız bizden şikayetçi. Evlat anne-babasından, ebeveyn evladından dertli. Oysa Kur'an-ı Kerim'de Allah Teala anne baba hakkını kendi hakkından sonra zikreder.

Ticaretimizde, hizmet sevinci, insanların ihtiyaçlarını temin ile mutlu olabilme hazzı, dükkan komşumuz ile sıkıntıları paylaşma duygusu, onun kazancını kendimize tercih etme fazileti çok gerilerde kaldı artık. Rekabeti karşımızdakini yok etme felsefesine dönmüştük. Halbuki rekabet iyilikte, hizmette, hayırda, insanların mutluluğunu teminde bir yarıştı. Rekabet, Toplumun en hayırlısı olma yarışıdır. Zira sevgili peygamberimiz (s.a.v.): "İnsanların en hayırlısı insanlara en faydalı olanıdır" buyurur.

Şimdi soralım kendimize:

Biz birer Müslüman olarak nasıl inanıyoruz?

İşte mesele bu soruda düğümleniyor. Yani inancımız bizi ne kadar bağlayabiliyor? Diğer bir ifade ile Kur'an-ı Kerim'deki Allah'ın emir ve yasaklarına ne kadar uyabiliyoruz? İmanımız bizi bağlayabiliyor mu?

Bu sorulara cevabı şu ayetle verelim: "Farkında değil misin, Allah göklerde ve yerde olanları hep bilmektedir! Gizli gizli konuşan üç kişi yoktur ki, dördüncüsü O olmasın; beş kişi yoktur ki, altıncısı O olmasın. Bundan az veya çok olsunlar ve nerede bulunurlarsa bulunsunlar mutlaka Allah onların yanındadır; nihayet kıyamet günü onlara yapıp ettiklerini haber verecektir. Çünkü Allah her şeyi bilmektedir."

Nerede olursak olalım Allah bizimle beraberdir. Ona hiç bir şeyimiz gizli değildir. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) de siyah bir taşın içinde bulunsak ve iğne ucu kadar dahi ışık deliği olmasa, Allah'ın orada bizi göre-

ceğini buyurarak bizi ikaz ediyor. Daha bir çok ayet ve hadis bu konuda açık bilgi veriyor. Kur'an-ı Kerim'in bir çok yerinde Allah'ın kalplerde tasarlanana dahi bildiği özellikle vurgulanıyor. Yani Allah'ın murakabesi dışında saniyenin milyarda biri kadar dahi olsa bir anımız yoktur.

Şu demektir ki gizli ya da aşikâr bir iyilik veya kötülük yapan katiyyen Allah'ın bilgisi dışında değildir. Bu durumda mesele bizim bir iyilik ya da kötülük yaparken, haramla veya helalle meşkul olurken bize, bir müslüman olarak müslümanlığımızdaki samimiyetimizi kendi kendimize sorgulamak düşer. Allah korkumuzu yoklamak düşer. Bir müslüman olarak imanî sorumluluğumuzun gereğini yerine getirip getiremediğimizi sorgulamamız düşer. Dolayısıyla Allah nerede diye sormak değil, müslüman olarak Allah'ın her an bizi gözetleyip durduğunu bilmek gerek.

BİR SEHER

Dokunmadan ağılatılar bir seher vakti,
Anlamsız bakışlar atıldı yörüngeye.
Bir yanım gül kokar,
Diğer yanım kan,
Kırmızılar birbirine muştulanır ardından.
Grup grup yola çıkmış bir kervan,
Haber gönderdiler zalimler için,
Ateş daha da çok kızgınlaşmış o an.
Yüreğindeki ordular ayakta,
Belki cesur,
Bırakıldığı yer öyle ki,
Biraz garip ve mahzun.
Çocukluğa hüküm giymiş,
Yeniden divanda.
Yürümekten ezbere binmiş,
geceyi andıran adımları.
Bir seher vakti yaşanmış gibiydi hepsi
Yaşayamamış olsa da...

Berat ÖZDEMİR

ÖLÜM BİR NEFES KADAR

Ümit kesme Rabb'inden, isyana düşme sakın
İçten içe kahrolup dolup da taşma sakın
Neden ben Tanrı'm diye haddini aşma sakın
Ruhunu kör şeytana satan ölür arkadaş
Yatan değil, vadesi yeten ölür arkadaş
Hak sevdiği kulunu dertle imtihan eder
Eyüp'ün sabrın ölçüp kurtla imtihan eder
Kimini hasret koyup yurtla imtihan eder
Allah'dan ümit kesip biten ölür arkadaş
Yatan değil, vadesi yeten ölür arkadaş
Ölüm bir nefes kadar yakında bekler bizi
Süre dolduysa eğer bahane dizi dizi
Bazen küçük bir tümör, bazen bir kalp krizi
Köhne handa çirkefe batan ölür arkadaş
Yatan değil vadesi yeten ölür arkadaş
Kimi anne karnında tanışırken ölümle
Kimi ölüm kurtuluş der çektiği zulümle
Kiminin tüm dünyası kararır bir filimle
Sanma evinde baykuş öten ölür arkadaş
Yatan değil vadesi yeten ölür arkadaş
Hastalık bir nimettir keffârettir günaha
Vazgeçip de düşürme kalbini bir gün aha
Karanlık çökene dek göreceğün var daha
Yönünü kaybedersen rotan ölür arkadaş
Yatan değil vadesi yeten ölür arkadaş
Dertsiz ocak gördün mü her musluktan dert akar
Kimi gerçeği görür, kimisi boş boş bakar
Kulu cehennem değil, kendi vebali yakar
Eceli bal diyerek yutan ölür arkadaş
Yatan değil vadesi yeten ölür arkadaş
Ecel bir son değil ki inancını kaybetme
Amansız derde düşsen direncini kaybetme
Son nefeste olsan da erincini kaybetme
Sanma ciğerini dert tutan ölür arkadaş
Yatan değil vadesi yeten ölür arkadaş

Nurgül KAYNAR YÜCE

SÜRÜNSÜN (Ters Öğüt)

Barındırma merhameti döşünde
Fakir fukarayı ez de sürünsün
Pervane ol zenginlerin pesinde
Garip olan yazda güzde sürünsün

Boş ver bu dünyayı bedava geçin
Yüklemeye deveyi gitmesin göçün
Hepisi üç kişi Pakistan'la Çin
Doksanı geçerse yüzde sürünsün

Üç günlük dünyada çekme ha gamı
Baş tacı edesin bizim yamyamı
Ata sayma baba gibi adamı
Yürümesin yerde dizde sürünsün

Düzenbaz ol sağlam yap sen planı
Arkadaş et akrep ile yılanı
Gel alkışla yetim hakkı çalanı
Yoksul gelsin gitsin bizde sürünsün

Fırıldak ol olsun senin de farkın
Böylece tertemiz yetişsin ırkın
Alicengiz oyna hep dönsün çarkın
Oğlan da sürünsün kız da sürünsün

İlimdar'ım şaşma Hakk'ın izinden
Gel gaflete düşme nefsin yüzünden
Cayma İkrarından kopma özünden
Kopanlar en yüksek dozda sürünsün

Orhan OYANIK

VATAN YILDIZLARI

Her karış toprağında nurlar içinde yatan,
Ey! Vatan yıldızları, vatan size minnettar.
Bu ülkenin ufkunda bir güneş gibi doğan,
Bayrak için can vermiş, milletine hizmetkâr,
Ey! Vatan yıldızları, vatan size minnettar.
Şehidim gönüllerde, bir gurur vesikası
Meleklerin gözünde kâinat harikası,
Sultan Alparslan idi Malazgirt şahikası,
Cennet var gözlerinde şehitliğe davetkâr,
Ey Vatan Yıldızları vatan size minnettar
Osmanlı Devletinin kurucusudur Osman,
Surlarda sancak diken bir Ulubatlı Hasan,
Tüm ezberleri bozan Fatih Sultan Mehmet Han,
Göklerde pırıltınız güneş gibi aşikâr,
Ey! Vatan yıldızları, vatan size minnettar.
Tozu dumana katan, düşmanı yurttan atan,
Kurtuluş savaşında mavi gözlü komutan,
Uyandırdı milleti o sarsıcı kâbustan,
Canını hiçe sayan, ölümüne fedakâr,
Ey! Vatan yıldızları, vatan size minnettar.
Bu ihanet sarmalı, bu millete zehirdir,
Bak kader değiştiren o gözleri nehirdir,
15 Temmuz şehidi Ömer Halisdemir'dir,
Cennet bahçelerinde mis kokan bir kehribar,
Ey! Vatan yıldızları, vatan size minnettar.
Okunan ezan gibi mukaddes olan sensin,
Tarihin şahadete aktığı zaman sensin,
Ezelden ta ebede kalplere dolan sensin,
Tabut üstünde bayrak, içindeki bahtiyar,
Ey! Vatan yıldızları, vatan size minnettar.
Peri Kızı, şehitler resûle eder nazar,
Korku salar kalplere düşmana mezar kazar,
Kaniyla sayfa sayfa tarihe destan yazar,
Mehmet'im al kanı bu toprak da yadigâr,
Ey! Vatan yıldızları, vatan size minnettar.

Ayşe PASLANMAZ

BİRİ BANA YALAN DESİN

içimde bir heyecan dalgası
beni sana anlatabilmek ne kadar zor
ne kadar zor sevmek yürekten
ve hissetmek bir nefes gibi
bu kapsamın anlamı nedir

suskunluğum dizilir geceye
isyanlarım çılgın düşler peşinde
büyü kazanına dalar çıkarım
emilir ruhumun duygu pınarı
kirpiğin değer kirpiğime

gökyüzünde yıldız kadar güzelsin
gerdanında yüzüyor düşlerim
dokunmak tutmak istiyorum
elimi göğsüme koyuyorum
kalp atışlarım küt küt

hayalini kuruyorum yüzün gamzelerin
Saçların yorgan göğüslerin yastık
samimiyetin ruhumu ısıtıyor
yanıltma beni artık tanrım
Yatağıma yıldız düşüyor

biri bana yalan desin hislerin
biri bana yalan desin duyguların
biri bana yalan desin düşlerin
biri bana gülsün isterse
biri bana yalan desin

Cemal KARSAVAN

SANA YÖNELDİM RABBİM

Âşığım, maşukum ol!
Sana yöneldim Rabbim.
Yok oldum, varlığım ol!
Sana yöneldim Rabbim.

Aşkımı emay eyle,
Zorumu kolay eyle,
Kalbimi berkay eyle,
Sana yöneldim Rabbim.

Uzağı yakınım kıl!
Derdimi dermanım kıl!
Vuslatı fermanım kıl!
Sana yöneldim Rabbim.

Azımı çoğa çevir!
Tağutu çabuk devir!
Gönlüm herkese revir!
Sana yöneldim Rabbim.

Vebalim çok, af eyle,
İmanımı saf eyle,
Hak yola taraf eyle,
Sana yöneldim Rabbim.

Amelim salih olsun,
Sevabım gümrah olsun,
Sükûfî agâh olsun,
Sana yöneldim Rabbim.

Hızır İrfan ÖNDER (Sükûfî)

SEVGİLİM

Aşam olup garannihlar çökende
Gonu gomşu bostanından dönende
Mahlemizde tüm lambalar sönende
Yadigâr mendilim işle sevgilim

Zabanan, sığıra, sen sür ineği
Dillik vermez küllüklerin sineği
Pinelikte horozlardır boy beği!
Tavuğu, cücüğü kışle sevgilim

Sohunun başında dinelip durma
Nicedir? Ne deel? Hatırım sorma
Bir felek yohladı, bir de sen vurma
Yaradan aşığına, daşla sevgilim

Mevla'dan gelince hayırla destek
Bundan sonrası mı? Estek kerestek
Zalım anan bize olursa köstek
Bir süre oyalan, düşle, sevgilim

Kadir ACI

*Efendiler,
Avrupa'nın bütün ilerlemesine, yükselmesine
ve medenileşmesine karşılık Türkiye tam ter-
sine gerilemiş ve düşüş vadisine yuvarlana-
durmuştur. Artık vaziyeti düzeltmek için mut-
laka Avrupa'dan nasihat almak, bütün işleri
Avrupa'nın emellerine göre yapmak, bütün
dersleri Avrupadan almak gibi birtakım zih-
niyetler belirdi. Halbuki, hangi istiklal vardır
ki ecneblerin nasihatleriyle, ecneblerin plan-
larıyla yükselebilirsin? Tarih, böyle bir hadiseyi
kaydetmemiştir.*

(Atatürk)

Gök Kubbemizde Hoş Sedâlar Bırakan Şair FEYZİ HALICI'YI ŞÜKRANLA ANIYORUZ

Abdullah SATOĞLU

Gök kubbemizde hoş sedâlar bırakarak, 9 Ekim 2017 günü aramızdan ayrılan, Türk sanat ve edebiyat dünyasının, ünlü ve renkli siması Feyzi Halıcı'yı, vefatının yıldönümünde, ülkemize yaptığı çeşitli sosyal hizmet ve bıraktığı emsalsiz kültürel eserlerinden dolayı, bir kere daha, takdir ve şükranla yâd ediyoruz...

Kültür Bakanlığınca yayınlanan "Dörtlemeler" isimli kitabının sunuş bölümünde; "Halıcı, her şeyin olduğu gibi, sanatın ve sanatçının da ayağa düştüğü günümüzde, gerçek sanatçının kim ve nasıl olması gerektiğini, şöyle belirtiyordu:

"Gerçek sanatçı, zamanın her ânında güzelin, faydalının, doğrunun, sevginin sabırlı araştırmacı ve yorumcusu olmalıdır. Sanatçı elde ettiği bulguları, öz ve anlaşılır bir dille ve sevecenlik içinde, yaşadığı toplumun insanlarına sunabildiği ölçüde kişilik kazanır.

Sanatçı, toplumu toplum yapan, duygu ve duyarlılığı, bir kutsal belge hâlinde, gelecek çağlara taşıyan bir iyi niyet elçisidir..."

Ahmet Yesevî'nin düşünce ve kerametlerinden, Mevlâna'nın felsefe ve menkıbelerinden, Yunus Emre'nin dervişlik ve tevazu hasletlerinden feyz ve ilham alarak, kendisinin yukarıda tarif ettiği "gerçek sanatçı" hüviyetini kazanmış ve yüzden fazla eseriyle de bunu tescil ettirmiştir.

Bir Mevlana hayranı olarak, onun bütün eserlerini gönlünde meczetmiş ve Mesnevi'yi, şiir diliyle mısra mısra tercüme ederek, onun potasında âdeta buhara ıncılap etmiştir.

Henüz 15-16 yaşlarındaiken aruzla yazdığı ve ünlü Çınaraltı dergisinde yayınlanan:

Gördüm güzel İstanbul'u gördüm
Tarihteki altın yolu gördüm.

Gezdim on asırlık ulu şehri

Boş gönlümü birden dolu gördüm

mısralarıyla başlayan şiiri, onun daha o yıllarda, bilgi hazinesinin ve sanat kültürünün derin-

liğini ve bu günlere nasıl bir azimle geldiğini göstermesi bakımından, ayrı bir özellik taşımaktadır. Sonraki şiirlerinde ise;

Nur iner günün sathına

Dil doymaz cengin methane.

İstanbul'un ilk fethine

Bir yiğit kahraman gider!

mısralarında görüleceği gibi, tasavvufî, millî ve sosyal konuları, büyük bir vukufiyetle işlemiştir.

Çevresinde yetiştiği Orhan Seyfi Orhon ve Yusuf Ziya Ortaç Beylerle birlikte, Ahmet Kutsi Tecer, Ahmet Hamdi Tanpınar ve Ahmet Muhip Dıranas gibi, Cumhuriyet döneminde iz bırakan mümtaz şairlerin takipçisi ve onların bıraktığı boşluğu doldurma gayreti içinde olmuştur.

Genellikle halk kültürü ve edebiyatı çizgisinde yürümüş, fakat bu tarza kendi buluş ve üslûbuyla bir şekil ve muhteva kazandırmıştır. Kendi kuşağından, Bekir Sıtkı Erdoğan, Halil Soyuer, Mustafa Necati Karaer, İlhan Geçer gibi seçkin şairlerimizle birlikte, XX. yüzyıl sonları Türk Edebiyatı'nda, hak ettikleri yere oturmuşlardır.

Bir yazarımızın, Cenap Şahabettin için dediği gibi; "Feyzi Halıcı da hep 'yeni'dir. O da, aruzla parmaklarının arasında şaşırtacak marifetler yaptıran, kafiyeleleri hiç beklenmeyen ve umulmayan yerden yakalayan, nazım şekillerine her gün bir elbise giydirerek, türlü türlü renklerle gözleri kamaştıran bir sanatçı idi..."

Halıcı, eskilerin " etrafını câmi, ağıyarına mâni" sözünde ifadesini bulan bir hüviyet içinde, hep toplayıcı ve teşvik edici, saygın bir şahsiyet olarak temayüz etmiştir.

Kurduğu dernek ve vakıflarla, çıkardığı dergi ve kitaplarla, düzenlediği sempozyum ve yarışmalarla, Konya tarihinin, Konya kültürünün, Konya gelenek ve göreneklerinin, yemeklerinin, cirit oyunlarının, gül ve güvercin çeşitlerinin tanıtılması ve gelecek nesillere aktarılması yolunda, hayatını garazsız-ivazsız harcamaktan geri kal-

mamıştır. Bu arada, 1968 yılından itibaren, on yıl süre ile Konya Senatörü olarak, seçim bölgesi olan Konya'ya ve ülkemize, daha geniş platformda hizmet imkânı bulmuştur.

Onun, ülke çapında verdiği hizmetlerin başında, yakın yıllara kadar unutulmaya yüz tutan, Halk Edebiyatı ve halk şairlerimizin yeniden gün yüzüne çıkarılması yolundaki gayretleri yer alır.

Feyzi Halıcı'ya göre Konya ile Kayseri arasında, bir gönül birliği vardır.

"Konya'nın tepsisi gibi alabildiğine dümdüz ovasından, Kayseri'nin burç burç gökyüzüne, sonsuz bir vuslata yücelen Erciyes Dağına, gezgöz ve gönül merceğinden seyre durursanız, karşınıza turkuaz aydınlığında, Mevlâna ile Seyyid Burhaneddin çıkar.

Hâl, dil ve gönül yolunda, Selçuklu dünyasının iki alpereni, biri hoca, biri talebe olarak, Anadolu'yu mısra mısra, nota nota niyazlar ve tennûrelerle, halkın birliği yolunda yoğurmanın mutluluğu, huzuru içindedirler...Kayseri'de gerçek aşka susayan can dostların, gönülleri kubbe kubbedir..."

1950'li yılların başından itibaren, Konya'da, ülkemize örnek olacak tarzda yürüttüğü kültür ve sanat faaliyetlerini, bir gazeteci olarak, Kayseri'den, büyük bir hayranlık ve gıpta ile izlediğimiz FEYZİ HALICI ile münasebetlerimiz, onun 1957 yılında çıkarmağa başladığı "ÇAĞRI" dergisinde yayınlanan bir şiirim vesilesiyle başlamıştır.

Bilahare tam 70 yıl, aramızda engin bir sevgi ve samimi bir dostluk içinde geçen sürede ve vefatından sonra, oğlu Sayın Emrehan Bey ve muhterem eşi Bahar Hanımefendi'nin himmet ve gayretleriyle, yayını devam eden ÇAĞRI dergisinde yer alan şiir ve yazılarımın sayısı, 300'ü geçmiş durumdadır.

Onun, Ankara "Fasılbar"da ve İstanbul "Perapalas" salonlarında düzenlediği ve on yılı aşkın bir süre ile devam eden Gönül Sohbetleri etkinliklerine katılan, şairlerle ilgili ve birlikte hazırladığımız VI ciltlik "Gönül Sohbetleri Güldestesi" de, kaynak bir eser olarak, kitaplıklarımızı tezvin etmektedir.

Üstüste konuştuğu zaman, nerdeyse boyunu aşacak seviyeye gelen kitapları arasında, "Bir Şiirin Hikayesi" isimli eserinin ayrı bir önemi vardı... TRT Televizyonlarında canlandırılan ve daha sonra MEB'inca, Türk Edebiyatı Dizisi arasında bas-

tırılan II ciltlik bu eserde, tanınmış şairlerimizden birçoğu ile söyleşide bulunmuş ve birer şiirinin hikâyesini nakletmişti.

O, gerçek aşkın insana verdiği bütün saadet ve huzuru, gönlünce yaşayan ve aşağıda sunduğumuz dörtlüğünde belirttiği gibi, İstanbul'a ve bahara vurgun bir şairdir:

Neden saklayalım Tanrı'dan kuldan
El çektiğim gerçek paradan, puldan.
Baharlar içinde bir bahar buldum,
Gönül nice vazgeçer İstanbul'dan.

Bir kısmı bestelenen halk tarzı şiirlerinde, genellikle Âşık Fezaî mahlasın kullanan Halıcı, 1980 yılında, Makedonya'da düzenlenen Uluslararası Struga Şiir Akşamlarına, Türkiye'yi temsil etmek üzere dâvet edilmiştir.

Ülke çapında yapılan ve birçoğuna birlikte katıldığımız sempozyum ve kongre etkinlikleri arasında, Akşehirdeki "Nasreddin Hoca Şenlikleri"ne de gitmiştik... O, Hıdırlık'taki açık hava toplantısında yönettiği şiir programı esnasında, Akşehir'in güneyinde bir sur gibi uzanan "Sultan Dağlar" için yazdığı;

Allahım, bir nice gündür
Gökler ağlar hüngür hüngür.
At koşturur bir cihangir
Terkide Sultan Dağları

şiirini okuduğu zaman, dinleyicilerin alkış sesleri, âdeta Sultan Dağları'nda yankılanıyor gibiydi.

Ailesinden tevarüs eden, fitrî bir terbiye ve üstün inançla, mazbut ve muhafazakâr bir şahsiyet ve şair olarak, şiirlerinde, millî ve mukaddes değerlerimize karşı samimi bir bağlılık ve içten saygı vardır...

Kaybolur kederim, kaybolur âhım
Gözümdeden yaş olur akar günâhım.
Bana daha yakın olur Allah'ım
Mavi gecelerin seher vaktinde.

gibi, dinî vecd içindeki ürperişlerle terennüm ettiği şiirleriyle, gönüllerimize huzur bahşeden aziz şairimizi, her zaman olduğu gibi, bir kere daha şükranla ve rahmetle yâd ediyoruz...

HORANTA KAHRI

Ahmet Süreyya DURNA

Anam benim, canım anam!..

Duygu yüklü, gözü sulu merhamet timsali anam! Daha dün gibi hatırlıyorum anamın yaşadıklarını...

Hayata direncini, tutunuşunu ve kocaman ataerkil bir aile içerisinde ezilmişliğini...

Nasıl da ağlardı, dulda ve kuytu köşelerde içine akıtarak... Nasıl da boğulurdu hıçkırıklarla... Canı boğazına kaç kez gelir giderdi de, kimsenin ruhu duymazdı. Kimse-sizdi, çünkü elkızıydı bir bakıma, sürekli çaresizdi...

Yirmi iki baş horantanın ceremesini çekerdi o. Kendisi gibi kimi kimsesi, arayıp soranı olmayan delilerin bile kahrına katlanırdı. Tokaçla dere kenarında don (çamaşır) yıkar-dı. Yaz/ kış demeden köy çeşmesinden içecek ve kullanımlık su taşırdı ha bire...

Bir haftayı bulmadan tükenen ekmeğin hamurunu, büyükçe bakır leğen(teşt)lerle yoğurmakla kalmayıp tandıra indirir ve oklavayla yufka açardı saatlerce. Odunu ocağı, sobayı ve gaz lambasını yakar, yemek pişirirdi gūnaşırı vakitte. İslî üçgen ocağın başında kepçeyle toyga karıştırır, tuzuna bakardı çoban aşının. Elleri uyuşuncaya dek, erişte ke-serdi ekmek tahtasında...

İnekleri ve dev cüsseli camızları tek tek sağıar, sonra da çardakta gūmbūr gūmbūr yayık yayardı. Külekle yağ çıkarma işleminin ardından, ayran boşaltırdı katık torbalarına.

Kolay mı 22 baş horantanın kahrına katlanmak... Ama anam katlanırdı mecburen. Sessiz ve savunmasızdı. İşaret diliyle say-gı gereği "taş gelinlik" ederdi evin büyüklerine. Yüksek perdeden konuşmazdı.

Kolay mı ahır baca işleriyle uğraşmak... Tarlada tapanda çalışan ırgatlara azık hazırlamak... Damda yatan dedemin meşhur ve meşgul delilerine her gün yatak çıkartıp in-

dirmek... Haricen misafir odamızda onlarca insana hizmet ameliyesi... Kap kaçak bulaşık vesaire derken, bütün yük onun omuzlarındaydı.

Kolay mı ala şafakta kalkarak arpa, culban, nohut ve mercimek yolmasına gitmek... Ama anacığım giderdi. Sarı sıcağın altında dili damağı kurur, kalıç sallamaktan beli kırılırdı da; "yoruldum" diyemezdi.

Zor ve bıkkınlık verici işlerde, emmilerimin hanımları köyün yerlisi sayıldıklarından bir bahane gereği baba evlerine kaytarırlardı da anam kalırdı tek başına meydanda.

Köyü uzaktı ve dolayısıyla gözden ıııktı. Derdiyle dertlenecek bir yakını yoktu nitekim. Rivayete göre, "Ağa çocuğı" diye verilmişti babama. "Ağa gelini"ydi sözde... Fakat ağır yükün altında ezilen hep anamdı!..

Herkes sever ve aynı zamanda acırdı kendine. Duyardım bunu, hissederdim çocukluk sâikiyla...

Güzelliğıyle "kadersiz"liğini bağdaştıramayanlar da yok değildi. Şu gün bile dillerdedir haş güzelliğı... Doğup büyüdüğü köyün adı; "Ördek Köyü" olmasından mülhem, köyde genellikle anama; "Ördekli" dediklerini anımsıyorum. Çocuklarsa "Gelin Bacı" derlerdi. Hane halkının yaşlılarıysa "Güççük Gelin" diye çağırırlardı. Çeşme başında su dolduran hanımların da, yine güzelliğinden mülhem; "Mor Elif" şeklinde fısıldaştıklarını unutmuş değilim.

Hele hiç unutamadığım farklı boyuttaki olayı anlatmakta zorlanıyorum.

Bir sabah dedem rahmetli, babama sinirlenerek anamın yastık ve yorganlarını eyvandan avluya fırlattığında anacığım yığılmıştı bir kenara. Ruhen yıkılmıştı daha doğrusu... Yüklükte sarıp sarmaladığı yastık ve yorganlar, avludaki henüz süpürülmeyen mal

gübresine bulanmıştı. Sıra çeyiz sandığını at-
maya gelince rahmetli ebem "Aman goca he-
rif, gelinimin sandığını atma gurbanın oluyum,
atıcıysan beni at!" kıvamında yalvarınca, öf-
kesinin şiddeti biraz düşmüştü dedemin.

Yan tarafta metruk bir eve taşındığı-
mızda, anacığım sanki saraya taşınmış gibi
sevinmişti. Günlerce sıvadı dökülmüş yerleri
ve günlerce elden geçirdi. Kuytu ve karanlık
bir yerdi burası. Babamın yokluğunda bu ıssız
yerde, tabii ki korkuyordu da...

Akşam karanlığı çökünce, kapının eski-
miş sürgüsünü içerden payanda vermek su-
retiyle iyice kapatır ve öylece yatar. "Yatar-
dı" ifadesi lafın gelişi hâliyle. Kâbus görürdü,
aniden atılırdı korkuyla... Bazen de yarı uy-
kulu adımı ünleyerek, benden cesaret alırdı.

Okula başladığımda tiril tirildim. Ana-
mın diktiği siyah önlük ve beyaz yaka ile rol
model seçilmiştim. Öğretmen, diğer öğren-
cilere "Ahmet'i kendinize örnek alacaksınız."
demişti. Emsalleri arasında kimse okuma
yazma bilmezken, anam eğitmen olan amca-
sında okumuş çocukken. Sayesinde okul ön-
cesi öğrenmiştim pat çat okumayı, yazmayı.
En iyi çizdiğim resim de çeyiz sandığının ön
yüzeyindeki tavus kuşuydu. Gözle kopyalaya-
rak girift beneklerine varıncaya kadar çiziyor-
dum okulda...

Çok arzuları okuyup adam olmamı...
"İlk maaşınla bana kadife fistan alacak mısın
oğul?" derdi. Kadife fistan ne ki anacığım,
hem de en pahalısından alırım yanıtını ver-
diğim de "Peki ciğer kavurması da yedirecek
misin?" sualini sorardı.

Anamın bu iki istek üzerinde neden yo-
ğunlaştığını geç anlamıştım. Meğerse ken-
disi de taze gelirken Murtazalar'ın gelini
Asiye'nin kadife fistanına imrenir dururmuş.
"Ciğer kavurması" hikâyesini de öteden beri
şöyle anlatırdı:

"Sana hamileyken aşırı derecede aşer-
mekteydim. Dedenin camızlarından biri,
yonca yemesi sonucu şişerek öleceği sırada
kesmişlerdi. O günde yine bir grup misa-
fir gelmişti evimize. Acele kalkmaya çalışan
misafirlere 'tez pişer' diye, ciğer kavurmamı
söylediler. Sacda kavurduğum ciğere gözüm-
düşüyordu da horantılara karşı utancımın
bir "diki" alamıyordum. Çünkü herkes ocak

başında oturuyordu. Kaynana (ebem), 'Hele
gızlar misafirleri savak da biz soona et ga-
vırır yerik' dedi. Amma benim gözüm ille de
ciğerdeydi. Hazırladığım sofrayı kaldırmaya
vardığımda, bir lokma bile kalmamıştı geriye.
Humsuluk (umma neticesinde hayal kırıklığı)
olmuştum."

Uzak illerden birinde yatılıya kaydoldu-
ğumda, anamdan ayrılmıştım istemeyerek.
Hasretimi, yasa dönüştürmüştü ataerkil aile-
nin "Güççük Gelin"i... Diğer bir ifadeyle çeş-
me başındaki hanımların "Mor Elif"i... Daha-
sı çocukların "Gelin Bacı"sı...

Yemek türünden neyi seviyorsam, yarıyl
tatiline veya yaz tatiline kadar ocakta kaynat-
mıyordu. Çeyiz sandığındaki tavus kuşuna
değil de duvara yapıştırdığı benim çizdiğim
tavus kuşuna bakmıştı yıllarca.

Galiba "Ana yüreği" dedikleri, böyle bir
yürekli kuşkusuz.

İzne gelirken müjdeleyenlere, ya bir be-
sili tavuk ya bir horoz verirdi. Köyün sakin-
lerinden birçoğu şosede nöbet tutardı bahşiş
kapmak için. Yumurtalarsa teferruattan sayı-
lırdı. Nice yıllar sonra beklentilerini ve arzu-
larını karşılamaya, birazda rahat ettirmeye
yönelik çaba içerisindeyken, dertlerle özdeş
olmuştu anam!. Tahammülü aşan ıstırapla-
rın sarmalında, dert yumağıydı adeta... Tüm
dertlerin ve acıların anası konumundaydı...
Vaktiyle her şeyi içine ata ata, ur bağlamıştı
organları tamamen.

Beş ay önce bir topak kist almışlardı
köklü ve yerleşik türden. Daha bir sürü ope-
rasyonları vardı.

Doktorlar yaşlılığından ve direncinin za-
yıflığından ötürü, masada kalma riskini sıkça
vurguluyorlardı.

Gözleri görmüyor, kulakları duymuyor-
du. Böbrekleri iflas etmiş, ciğerleri dumura
uğramış vaziyetteydi.

Yutma zorluğu çektiğinden, guatr ame-
liyatı için imza istiyorlardı, mesuliyet yönün-
den. Çaresizlik içerisinde, ne yaşarsa onu
kâr sınıyorduk hasılı. Ne kadife fistan, ne de
ciğer kavurması umurundaydı anacığımın!..
Canıyla uğraşıyordu gün boyu!..

Geçen hafta ahiret yurduna uğurladık
onu!.. Derin tahhassürle unutulmaz acılarla!..

Ruhu şad olsun.

KARLAR YAĞIYOR

Vurgun yiyen sancılı geceler,
Kızıl şafaklara acılar doğurdu.
Yeşeren umutlar, tatlı düşler
Sıcak yataklarından enkazlara kovuldu.
Yükseldi arşa feryat, figan
Kördüğüm hıçkırıklar, gözyaşlarında boğuldu.

Karlar yağıyor melûl, mahzun
Ateş düşen yüreklere.
Kulaklar sağır, diller suskun.
Cam parçalarından yansıyan,
Acılar bıçak bıçak.
Rengini kanatır ufkun.
Düşünceler perişan , akıl çırılçıplak.
Bilmem ki nasıl anlatılır,
Nasıl yazılır bunlar ?
Kalem yaslı, kâğıt ıslak.
Yırtıldı vatanın bağı,
Yarıldı fay fay.
Nice canlar gidiyor Allah'ım!
Bitmiyor say say.
Kükreyen evlad-ı vatan
Yardım için yarışır.
Karınca kaderince
Kurumuş çatlak dudaklara,
Yanık ciğerlere su taşır.

Karlar yağıyor;
Anaların, gelinlerin üstüne
Hüzünlü mü hüznü.
Savrulmuş yerlere eşarpları, tülbentleri
Kiminin deseni güllü çiçekli,
Kiminin kenarı mor üzümlü
Geçmise veda ederken
Havada uçuşan yırtık, tozlu perdeler
Dua için Allah'a açılır çaresiz eller.

Karlar yağıyor
İhmallere, ihlallere kefen kefen
Acılar acıları sarıyor.
Molozların arasından uzatmış elini
Kırık oyuncağıyla bir küçük beden
Annesini arıyor...

Arif Vefik ÇINAR

HER YÜREK SEVMİŞTİR

Sevda gizemlidir kuytuda yatar
Yârsız geçen her gün özlemdir artar
Yürekte kor ateş heyecan katar
Her yürek sevmiştir ama hep saklar.

Gönüller sevdi mi mantık yok olur
Yılmadan, her zoru o, göze alır
Yürek dilinde hep sevgili kalır
Her yürek sevmiştir ama hep saklar.

Duygular şahlanır korkular ölür
Her derdine onu tek çare bilir
Elden gizlese de diline gelir
Her yürek sevmiştir ama hep saklar.

İnkâr etmek kolay ama bellidir
Yaş bazen on sekiz bazen ellidir
Seven yürek ürkek, tatlı dillidir
Her yürek sevmiştir ama hep saklar.

Duygu hediyedir yüreğe candır
Sevdalar yüreği besleyen kandır
Yâr koynunda yatmak en mutlu ândır
Her yürek sevmiştir ama hep saklar.

Sevda yokuşlu yol ama güzeldir
Sevdanın tarihi bil ki ezeldir
Özger'im bu güzel duygu özeldir
Her yürek sevmiştir ama hep saklar.

Fatma ÖZGER BİLGİÇ

24 KASIM ÖĞRETMENLER GÜNÜ

Hasan ÇİFTÇİ

İnsanların gelişmesi, olgunlaşması, kalınması, özgür birey olması eğitimle başlar.

Toplumları eğitilmiş insanlar yönetir. Bu insanlar önce öğretmenlerimiz sonra ailelerdir.

Eğitilmiş, kültürlü toplumları çocuk yaşta ve her yaşta gençlere eğitimi öğretmenler verir.

Öğretmenlerimize çok şeyler borçluyuz. Onlar eğitimin ordusudur. Elleri öpülesi öğretmenlerimize saygı duymalıyız.

Öğretmen, eğitim ve öğretime önderlik eden eğitimin gereklerini öğreten eğitim verebilecek eğitimini tamamlamış öğretmen okulu mezunu ve formasyonunu almış sınıf öğretmenleridir.

Bütün dersleri sınıf öğretmenleri okutur (1-4) Ortaokul ve liselerde kol öğretmenleri ders verir. Meslek liselerinde meslekte yetişmiş meslek öğretmenleri ders verir.

Zaman sonrası sınıf öğretmenleri üniversitelerin eğitim fakülteleri ve teknik eğitim fakültelerinde yetişir ilk eğitim kurumu Osmanlı devleti zamanında 16 Mart 1848'te açılmıştır. O zaman öğretmenlere muallim öğretmen yetiştiren okullara (muallim mektebi) denirdi.

24 Kasım 1981'den beri Atatürk'ün doğumunun 100. yılı nedeniyle öğretmenler günü kutlanıyor. 24 Kasım 1928'de Mustafa Kemal Atatürk (millet mektepleri) başöğretmeni kabul edildiği gündür. Bakanlar Kurulu Mustafa Kemal Atatürk'e 11 Kasım 1928 tarihinde başöğretmenlik unvanı veriyor. Millet mektepleri talimatnamesi yayınlanıyor ve resmîleşiyor. Çok ülkelerde öğretmenler günü kutlanmaktadır. 5 Ekim 1966 yılında Paris'te gerçekleşen (öğretmenlerin statüsü hükümetler arası özel konferansı) UNESCO temsilcileri (öğretmenlerin statüsü tavsiyesini) oy birliği ile kabul ediyor.

1 Kasım 1928 tarihinde 1353 sayılı yasa ile Arap harfleri yerine (alfabesi) Latin harfleri (alfabesi) kabul ediliyor. 24 Kasım 1928'de açılan Millet Mektepleri kadın genç yaşlı herkese okuma yazma seferberliği başlatılıyor.

Öğretmen her türlü davranış ve tutumu ve görüşü ile örnek insandır. Öğretmenler gününde öğretmen sorunları eğitime hizmet etmiş çevresinde sevilen öğretmenler terörcü şehit edilmiş ve ebediyete intikal eden öğretmenler anılır. Öğretmen yapıcı ve öğreticidir yaratıcıdır.

Öğretmen bilgi dağıtır bizleri aydınlatır evreni tanıtır. Hammadde olarak teslim ettiğimiz çocukları titizlikle dikkatlice sabırlıca onları şekillendirir;; onlara iyiyi doğruluğu güzelliği mertliği Atatürk ilke ve inkılaplarını vatan sevgisini aşılar. Bizler onların eseriyiz. Öğretmen sağlığını sıhhatini gençliğini onlara harcar. Işığı onlara verir kendisi mum gibi erir.

Öğretmenler vatanseverdir millî mücadelede (millî kongre cephesini) kurarlar halkı millî mücadeleye çağırırlar. İzmir'in Yunanlılarca 15 Mayıs 1919'da işgal edilmesini protesto ederler. Sultan Ahmet meydan mitingini tertiplerler, konuşmacıların çoğu öğretmenlerdir.

Mustafa Kemal Atatürk öğretmenlere önem vermiş Sakarya savaşının ateşli günlerinde Ankara'da öğretmenleri toplamış ve Maarif Kongresini gerçekleştirmiş. Millî mücadele sonrası modern Türkiye'nin kurulmasında öğretmenlere büyük sorumluluklar düşüğünü "ulusu kurtaracak olan yalnız ve ancak öğretmenlerdir" sözleriyle öğretmenleri onurlandırmıştır.

Öğretmenlik Gazi Mustafa Kemal için bir tutku idi. Zafer sonrası maarif vekili olmayı ulusu eğitmeyi hedeflemişti. Millet Mekteplerinde kara tahtanın başına geçti. Kara tahta

Türk Milletinin simgesi oldu ve böylece okuma yazma seferberliğine hız verildi.

Cumhuriyet kurulmuş halkın çoğunluğu okuryazar değil, okuryazar oranı yüzde onlar da.

Osmanlı'da eğitim zorunluluğu sultan 2. Mahmut zamanında getirildi. İlkokul öğretmeni yetiştirmek üzere 16 Mart 1848'de öğretmen okulu açıldı.

1926 yılında Kayseri'de ve Denizli'de köy öğretmen okulu açılıyor. (1916 yılında Kayseri'de öğretmen okulunun olduğunu Hüseyin Cömert hoca hâkimiyet gazetesinde yazdı.) 1932 yılına kadar köy öğretmeni yetiştiriliyor. 1936 -1947 yıllarında devam eden kurslarda 8675 eğitimci, kurs mezunu olarak köylerde görev alıyor. 1932 yılından sonra köy öğretmeni yetiştirmek üzere 21 ilde köy enstitüleri kuruluyor. 1953 yılına kadar 21 köy Enstitüsü'nde 15943 erkek 1398 bayan köy öğretmeni, 1248 sağlık memuru yetiştiriliyor. 1954 yılında öğretmen okulu olarak isim değiştiriyor.

Geçmiş yıllarda her ilde yılın öğretmeni seçilir bu öğretmenler Ankara'ya toplanır Millî Eğitim Bakanı nezaretinde Cumhurbaşkanlığına çeşitli ödüller verilirdi. Hemşerimiz rahmetli Mehmet Soba Kayseri'de yılın öğretmeni seçilmiş bu onuru ilçemize yaşatmıştır.

Öğretmenlerimizin 24 Kasım Öğretmenler Günü kutlu olsun.

Başta Gazi Mustafa Kemal Paşa ve terör kurbanı öğretmenlerimizi, ebediyete intikal etmiş öğretmenleri rahmetle anıyoruz.

*Kim kazanmasa bu dünyada bir ekmek parası
Dostunun yüz karası düşmanın maskarası*

(Mehmet Âkif Ersoy)

*İşitin ey yarenler, aşk bir güneşe benzer.
Aşk olmayan gönül misal-i taş a benzer.*

(Yunus Emre)

KALMADI

Yüzü gülen var mı ki söyle bana üstadım,
Şu son yirmi senede kalmadı ağız tadım,
Sana derdimi dökmek inan ki tek muradım,
Yaş da kemale erdi, gözümde fer kalmadı,
Bedavaydı dertlerim, kimse gelip almadı...

Tansiyonu, şekeri, al hediye vereyim,
Zorda kaldığım zaman kim dost, düşman,
göreyim,
Kuşlar yuva yapmıyor, ıssız gönül sarayım,
Küllendi umutlarım, yürekte har kalmadı,
Bedavaydı dertlerim, kimse gelip almadı...

Sanki doğmak istemez sabaha güneş bile,
Yaşanırken dünyada her gün binlerce çile,
Bülbül de konmaz oldu, gayri bağdaki güle,
Eski aşklar, sevdalar, vefalı yar kalmadı,
Bedavaydı dertlerim kimse gelip almadı...

Yüreğin varsa eğer, toparlan çık pazara,
Sor bir kilo patlıcan, limon, biber kaç para,
Sepeti doldurursan bir yıl düşersin dara,
Delirmek işten değil, insanlık, ar kalmadı,
Bedavaydı dertlerim kimse gelip almadı...

Yakamıza yapışmış, yolsuzluk, hile, hurda,
Çalıp çırpma sıradan davranış olmuş burda,
Yakında yem oluruz korkarım kuşa kurda,
Sahte oldu dostluklar, yüzlerde nur kalmadı,
Bedavaydı dertlerim kimse gelip almadı...

Doktorum, mühendisim kaçıyor köşe bucak,
Öğretmenim bekliyor birgün kadro alacak,
Üniversite bitti, okusan ne olacak?
Aleni söylüyorum, arada sır kalmadı,
Bedavaydı dertlerim kimse gelip almadı...

Şükür, tutuyor hâlâ ayağım, elim, kolum,
Adalet ve dürüstlük doğru bildiğim yolum,
Ne çare düşman dolu bir bak, sağım ve solum,
Omzunda ağlayacak ne dost ne yar kalmadı,
Bedavaydı dertlerim kimse gelip almadı...

Yasemin EVREN

N'EYLEYİM

Garibanım kara kışta donarken
İçimi ısıtan közü neyleyim.
Çile fırtınasında savrulurken
Yaramı sarmayan sözü n'eyleyim.

Dünya malı benim olmuş ne yazar
Ben yaparım öteki gelir bozar
Bir lokma ekmek beklerken sofralar
Hünkar sofrasına tuzu n'eyleyim.

Çiçekler açar gelince ilkbahar
Sevdiğine kavuşsun sevdalılar
Güzel de olsa huriler kadar
Gönlümün sevmediği kızı n'eyleyim.

Fazilet gelin olmuş gurbet ele
Namus kaptırmış kendisini sele
Vicdan kötülüklerle el ele
Vermişse yanmayan özü n'eyleyim

İnsafsızı yenemedi yalvarış
Kalmadı katılmadığı yarış
Boşa gidecekse bunca ağlayış
Kan çanağı olmuş gözü n'eyleyim.

Dostluk istiyorum kavgalar bitsin
Fitne fesat kalplerden silinsin
Fani dünyada keyif sürmek için
Elime geçecek kozu n'eyleyim

Derdimi anlatsa bütün şarkılar
Bezese de her yanımlı takılar
Silinse de kalbimdeki korkular
Türkümü çalmayan sazı n'eyleyim.

Alim cahile bırakmış kürsüyü
Cehaleti çırak almışsa büyü
Kurda kaptırmışlarsa koca sürüyü
Takip edilmeyen izi n'eyleyim.

Milliyetini unutan gafiller
İrtica hortluyor diyen sefiller
İleriden habersiz ileriler
Kendini tanımayan sizi n'eyleyim.

Davasına baltayı indiren
Felaket gemisine bindiren
Coşacağımız zaman sindiren
Dilimi bilmeyen bizi n'eyleyim.

Mustafa KIYAK

*Çocuklarımızın ayaklarına batacak diken-
ler ya ektiklerimizdir ya sökmediklerimizdir.*

ANNEME MEKTUP

Gülçin YAĞMUR AKBULUT

Acımasızca yarattığın kalp, yalnızlıkla yıldırım nikâhı kıydı anne.

Alevden urba sırtımda yarattığın eski ürpertiler. Sana dönük yüzünde kafesinden çıkamıyor zavallı kanatsız serçen. Pencereye doğan bütün güneşler siyahi renginde. Oğlundan kabrine doğru esen karanlığın, varlığını hissedebiliyor musun anne?

İçimde sürekli beni izleyen bir gölge... Üstüme başıma dağılan çamura bulanmış bir öfke. Ortasından geçiyorum ünlemlerin. Çektiğim ahlârin sesi duyuluyor mu gök kub-bende? Damlıyor mu mendiline vahlardan akıttığım gözyaşlarım sessizce?

Hiç arkadaşım olmadı benim. Ya da gerçek bir dostum rotasız gemimde. Aşkı tanımadım ki ayrılığın hüznünü duyumsayayım bedenimde. Bir kedinin başını okşayamadım. Sarmalayamadı ağlayan bir çocuğu kollarım. Bilmediğim dillerde gafil yalnızlıklar yaşadım ömrümce.

Buzullar arasında sıkışıp kaldı kalbim. Yarenlik diyarına kestiğim bütün biletlelerin saatini kaçırdım. Şahdamarımda büyüyen yabanıl bir ürkeklikle çoğaldım. Sığınağımdı kuytular. Işıksız bir ömrün duvar dibine sındım. Her gittiğim yerden cehennem çılgınlıklarıyla örülü iç çeperime geri döndüm.

Ummanın ortasında çürümeye yüz tutmuş bir salım. Tomruklarım yorgun. Dev bir büyütecın altında yalnızlığımla büyüdüm. Gezdim, dolaştım; تنها bir koridorun kolonları arasında debelendim. Aynaları parçalanmış boşluklarda dünün izleriyle büzüldüm.

Ağzım dilim birbirine dolaşıyor, konuşamıyorum. Elim kolum bağlanıyor, kendimi savunamıyorum. Başımdan aşağıya ter boşalıyor. Tir tir titriyorum. Künyesi boynunda asılı dev bir çocuk oturuyor bağrımın köşesine. Derimin altına yerleşen eziklik duygusundan

kurtulamıyorum. Azılı bir suçlu gibi kaldırıp da başımı yüzlerine bakamıyorum insanların. Hangi suçun hükmünü sürüyor ömrüm anne.

Göğsümün üstüne bastığın topuklu ayakkabıların altında ezildim. Bana sarılsaydın, kendimi severdim. Başımı okşasaydın bir ağacın dalına gönül verirdim. Kuşları yemlerdim. Çiçeklere su verirdim. Aşkın sayfasına düşerdim. Bir oğlum bir de kızım olurdu belki. Eğer ki beni sevseydin kırık bir cam parçası gibi batmazdım insanların avuçlarına.

Senden korktuğum gibi insanlardan da korktum. Okula gidemedim yaşlıtlarım gibi. Öğretmenim sen gibi beni azarlar diye ürk-tüm. Senin beni sevmediğin kadar beni sevmes sandım arkadaşlarım. Bırak adaleti savunan bir avukat olmayı karnımı doyuracak bir işte bile çalışamadım. Yaşadığım sürece artarak katlandı gibilerim.

Babamı ben öldürmedim anne. Babam gidince zamanın en yüksek tepesinden düşüp darmadağın oldu hayallerim. Tırnak uçlarıma kadar sızım sızım sızladım. İssizliğin, kimsesizliğin en dip kahverengisini yaşadım. Hâlâ tanımını yapamadım ruhumda duyumsadığım acının. Çocukluğumun bütün cıvıltılarını toplayıp bir nehre boşalttım. Babam ölme de onun yerine keşke ben ölseydim anne.

Kalbimin sesini açabilseydim duyurabilir miydin boynumda asılı duran feryatları? Sen babamsız kaldın, ben hem annesiz hem babasız kaldım. Eşiğe takılan yalnızlığımın yerini gayya kuyusundaki alevlerle sıvadım. Her gecenin sabahında evladını kurtarmaya çalışırken kamyonun altında ezilen bir babanın vaveylasıyla uyandım.

Hayatın hançeriyle annesi tarafından baba katili olarak suçlanarak vuruldum. Avuçlarından avuçlarıma dökülen beton çi-

vileriyle yaralandım. Vadesiz bir kimsesizliğin dikenli telleriyle kanadım. Kaburgamın üstüne kuşlar konuyor. Bedenimi gömdüğün karanlıklardan bir türlü kurtulamıyorum.

Çırpılmış bir ağaç kadar ıssız, yıktığın sol yanımda. Hissediyorum. Bitimindeyim henüz başlayamadığım yolculuğun. Kiracısıym takvimden hızla düşen yaprakların. Eski bir hazan aralanıyor gönlümün harmanında. Geçmişe kilitleniyor kar bahçesi gençliğim. Düşlerin kadrarında vuslatlar betimliyor miladım.

Üç beş gecedir mezarlıkta uyuyorum. Hiddetlenip kızarsın diye sadece babamın mezar taşına sarılıyorum. Hasretle bir kez dokunmak istiyorum kabrine. Ne olursun celallenip de kolumu bükme. Sizden başka geçidimin olmadığı yeryüzü düzleminde savunmasızca seni özlüyorum. Keşke beni biraz olsun sevebilseydin anne.

Acımasızca yarattığın kalp, yalnızlıkla yıldırım nikâhı kıydı anne.

KURBAN EDİLEN ŞAİR

Menkıbe tükenir mi güzel yurduma dair;
Şair edilen kurban, kurban edilen şair...

Alınanlar olsa da bu şiirden dolayı;
"Nerden çıktı?" diyene anlatayım olayı:

Kurbanlık satıcısı Mustafa Şaltu vardır;
"Tom" adıyla bilinir, samimi ve kibardır.

Avlusunda kurulur, bayram öncesi pazar,
Satılan koyunlara evvela isim yazar.

Kurbanlıklar toplanır ağılının önünde,
Tek tek bıçaktan geçer bayramın ilk gününde.

Ardından, sahipleri hemen sıraya girer,
Yüzme ve parçalama, birkaç dakika sürer!

Bu durum istisnasız devam eder her sene;
Mevzuyu hatırlayıp başa dönelim yine:

Şaltu'dan bir kurbanlık almıştır bizim Hoca,
Adını demesem de, tanır onu Alaca!*

Birkaç satır yazınca, göle maya tutturmuş,
Şairlik ağır basmış, ismini unutturmuş!

Şaltu, adını sormuş yazmak için koyuna,
Bizim Hoca, şöhretten yine gelmiş oyuna.

"Şair yaz!" demiş Hoca, "Çok büyük şairim ben;
Şu kadar şiirim var, benden büyük yok zaten!"

Mavi yağlı boyayla yazdırmış unvanını,
Aklına getirmemiş işin diğer yanını!

Alaca çalkalanmış, "Duyun komşular duyun!"
Sürüde meşhur olmuş "Şair" lakaplı koyun!

Bayram günü kurbanlık tamamlamış mühleti,
Hakk'a kurban olmakmış şairin akıbeti!

Dedim ya, neler yok ki memleketime dair;
Şair edilen kurban, kurban edilen şair!

Halil GÜLŞEN

Geçmişini hatırlamayanlar, onu bir kez daha yaşamak zorunda kalırlar.

(G. Santayana)

Kayseri Âşıklık Geleneğinde ÂŞIKİ MAZLUM BERRAKÎ

Onur KURALAY

Asıl adı Ali Demirpençe'dir. 1947 yılında Kayseri'nin Felâhiye ilçesinin Acırlı köyünde yoksul bir ailenin evladı olarak dünyaya gelmiştir. Babası Mazlum Abdal evlatlarından Mustafa (Dede), annesi ise Leyla Ana'dır. Ortaokul mezunudur. Yoksul ve kalabalık bir ailenin çocuğu olduğu için daha küçük yaşlardan itibaren çalışmaya başlamıştır. Kayseri Büyükşehir Belediyesinde şoför olarak çalıştıktan sonra emekli olmuştur. Hâlen Kayseri'de ikamet etmektedir.

Mazlum Berrakî'nin ailesi Kayseri iline sonradan göç etmiş bir ailedir. Bu ailenin asıl lakaplarına "pir delisi" denmektedir. Mazlum Berrakî'nin ailesiyle beraber birçok aile de Malatya'dan Kayseri'ye ve Sivas'ın bazı bölgelerine göç etmişlerdir.

Âşık Mazlum Berrakî, şiire küçük yaşta merak salmıştır. Berrakî'yi şiirle tanıştıran kişi babasıdır. Berrakî'nin babası da kendi usulünce şiirler yazmıştır ve bazı âşık arkadaşları bulunmaktadır. Berrakî de bu bağlam içerisinde etkilenip kendisini bu yöne doğru yönlendirmiştir. Babasının deyişlere, duvazı imama, Nesimî'ye ve Şah Atayı'ye yoğun bir ilgisi vardır. Bu yüzden Berrakî, ilk ustasının babası olduğunu ifade eder. Mazlum Berrakî asıl şiirlerini yazmaya 17 yaşında başlamıştır.

Bâdeli bir âşık değildir. Âşıklık geleneğinde önemli bir yere sahip olan rüya motifine Berrakî'nin farklı bir yorumu vardır. Bu yorum şu şekildedir: "Eğer pak bir insansan badeyi Cenab-ı Allah ruhlar âleminde içirip gönderir. Bir insan o saflığı o temizliği koruyabiliyorsa ikinciye ne gerek var. O zaman ikrardan dönmüş olursun. Hamdolsun biz "eleste" içtiysek o bize yeter. Yani ben o rüya işine inanmıyorum."

Mazlum Berrakî, babasının arkadaşı olan Çileli Âşık da denilen Tomarzalı Muhsin'in yanında uzun bir çıraklık dönemi geçirmiştir. Tomarzalı Muhsin, Berrakî'yi sık sık tenkit etmiştir. Berrakî bu tenkitler sayesinde pek çok şeyin farkına vardığını ifade eder. Bunun yanı sıra Berrakî, Tomarzalı Muhsin'in arkadaşı olan Kadimî'den de etkilenmiştir. Berrakî'ye Mazlum diye hitap eden ilk kişi Tomarzalı Muhsin'dir. Berrakî mahlasını ise Mehmet Çoban vermiştir. Mehmet Çoban, Berrakî'ye bu mahlası gönlünün saflığından ve berraklığından dolayı verdiğini ifade etmiştir. Daha sonraları Çileli Âşık, Mehmet Çoban ve Mazlum Berrakî arasında çok iyi bir uyum sağlanmış ve gelenek üzerine pek çok sohbetler etmişlerdir. Çeşitli âşıklarla edilen bu sohbetler Berrakî'yi pişirmiş ve alanında yetkin şiirler vermesine vesile olmuştur.

Mazlum Berrakî, kimi zaman Hunat Camisi yanındaki yerlerde Âşık Baba ve bazı dostlarıyla da irticalen atışmalar yapmıştır. Yazmış olduğu çoğu şiirlerinin hikâyesi bulunmaktadır.

Âşık tarzı şiir geleneğine bağlı olup daha ziyade dinî ve tasavvufî çizgide eserler vermiştir. Berrakî'nin sayısı bini aşkın şiiri bulunmaktadır ve bu şiirlerini beş adet defterde toplamıştır. Bu şiirler belirli bir düzen içerisinde muhafaza edilmiştir. Her şiirine birer numara verilmiş ve yazıldığı tarih şiirlerin üst kısımlarında belirtilmiştir. Bazı şiirlerin yer ve mekânlarına hatta küçük hikâyelerine şiir defterlerinde yer verilmiştir. Ayrıca gerek eserlerinden gerekse tabi olduğu Alevî-Bektaşî aileye bağlı olarak Berrakî'nin Alevî-Bektaşî geleneği içerisinde yer aldığını ifade edebiliriz. Şiirlerinde Yunusvari bir söyleyiş

vardır. Yöre ağız deyişleri de içeren anlatımı yalın ve içtendir. Şiirlerinde ölçü olarak hece ölçüsünü; şiir tarzı olarak da koşma, semai ve destanlara yer vermiştir. Şiirlerinde genel olarak Hacı Bektaş Veli, Hz. Ali, On İki İmam, Atatürk ve Kayseri temaları yoğunluklu olarak görülmektedir.

KOLAY DEĞİLMİŞ

Sana gitme diyemem, kal desem dinlemezsin
Sevdâ yı bir gurura satmak kolay değilmiş...
Gönlümün mahzeninde yılanmış şarabımsın;
Bir çırpıda çıkarıp atmak kolay değilmiş...

Gidiyorken ardına dönüp dönüp bakınca;
Sağanak öncesinde birden şimşek çakınca;
Yürekteki medcezir bendlerini yıkınca;
Gözyaşını kirpikle tutmak kolay değilmiş...

Ben bülbül ün olmuşum, sende bir gül bahçesi;
Meğer vuslat bilmezmiş, bu aşkın tarihçesi;
Her lisâna döndü de şu kalbimin lehçesi;
Senin gönül bağında ötmek kolay değilmiş...

Özledim, diyecekken sözümü yuttuğumu;
Bilmiyorsun çırpınan kalbi zor tuttuğumu;
Kim inanır söylesem çoktan unuttuğumu!
Gülen yüze kaşları çatmak kolay değilmiş...

Mektup resim ne varsa yakıp yırtılır belki
Hatıralar tozlanır üstü örtülür belki
Bir yudum zehir içen ölür kurtulur belki
Öldürmeyen hasreti tatmak kolay değilmiş...

Kadir ORAKÇI

BİLİRİM

Hakkı muzaffer kılmak 'dava' diye gördüğüm
Karbeyaz bir kefendir çilelerle ördüğüm

İnandım ölüm haktır, 'her can mutlak tadacak'
Bir ömre başlangıçtır ömür diye sürdüğüm

Dünya denen tarlada ektiğimi biçirim
Ahretlik erzakımdır gece gündüz derdiğim

Farkında olmasam da sevabım, günahlarım
Yanım sıra gelecek çıkınımda kördüğüm

Ya benim serinliğim ya ateşim olacak
Mizana konduğunda, harcayıp bitirdiğim

Bilirim derman kılmaz altın olsa tabutum
Günahkâr bir bedense içinde götürdüğüm

Köksal AKÇALI

DÜNYANIN YÜZÜ

*Hastalıktan ötürü gözleri kapanmış bir adam,
halk şairi Seyrani'ye:*

– Bende dünyayı göreceğ göz mü kaldı, diye
şikâyetle bulununca, söz eri Seyrani:

– Hiç üzülme dostum, demiş. Zaten dünyada
da bakılacak surat kalmadı.

BİR AZMİN HİKÂYESİ

İhsan YALÇINKAYA

Dağların karı erirken tabiat yeşermeye başladı. İklim desenleri her geçen gün değişmekteydi. Almaçatı Yaylasında kış, öfkesini bahara terk ediyordu. Kevenlitapur'un dolambaçlı oyuklarından süzülerek derme çatma evlerin arasına doğru inen içme suyu da her geçen gün azalmaktaydı.

Toros Dağlarının kuytularına saklanmış yayla evlerinin kenarındaki bir haydanda dünyaya geldi. On dört çocuklu ailenin ilk oğluydu. Kendisinden önce doğup ölenlerin sebebini bilen yoktu. Bilse de bir şey değişmezdi. Yaylada hastalıklar kendiliğinden başlar, kendiliğinden iyileşirdi.

İlkokul çağına gelince okula başladı. Okulda sıra, masa yoktu. Tahtaları uzatıp altına destek koyarak ders yaparlardı. Birinci sınıftan beşinci sınıfa kadar birleştirilmiş sınıfta okudu. Öğretmen, öğrencilerin bir kısmına ödev verirken "Siz şuradan şuraya kadar okuyun." der diğerlerine de toplama, çıkarma, çarpma yapmalarını söylerdi.

Sabahleyin talebeler okula gelirken sobada ısınmak için bir adet odun getirirdi. Tezek getiren talebeler sınıfta ayıplandığı için her gün erkenden okula gelir, tezeği odunların arasına karıştırırdı.

İlkokuldan sonra öğrenimine üç yıl ara verdi. Yaylada çobanlık yaptı. Azık çantasında taşıdığı imtihana hazırlık kitabından matematik, Türkçe, yurttaşlık bilgisi derslerine çalıştı.

Koç Dağının eteklerindeki Kara Mağara yakınındaki Kökpınar mevkisine vardı. Yorgunluktan dizleri tutmaz hâldeydi. Keçenin içine büzülerek derin bir uykuya daldı. Uykuyla uyanıklığın arasında karmaşık sesler duyuyordu. Bu ses, ürküp oraya buraya kaçışan keçilerin sesiydi. Büyük bir heyecanla uyandı. Kocaman bir canavar, çebici almış götürüyordu. Ayağa kalktı. Karartıyı gören canavar,

çebici olduğu yere bırakıp kaçtı. Azık çantasında taşıdığı bıçakla mundar olmasın diye çebici kesti. Canavar ateşe gelmez deyip etraftan çalı çırpı toplayarak ateş yaktı. Sabahı zor etti. Gün ışımaya başlamıştı. Etrafa baktığında canavar, çebiçlerden birkaçını boğmuş; birkaçını da yaralamıştı. Güttüğü sürüyü saydığına üç tanesinin eksik olduğunu fark etti. Ateşin yandığı esnada kıvılcımlar keçeğe sıçramış; keçe, ucundan yukarıya doğru epeyce yanmıştı. Keçeyi yaktığını gizleyerek yaşadıklarını çobanlığını yaptığı dayısına anlattı. Dayısı: "Olsun yeğenim, onların da rızık var." diyerek kendisini teselli etti.

İlkokul beşinci sınıfı bitirene kadar nüfus cüzdanı yoktu. Öğretmen okulu imtihanına katılmak için çobanlıktan ayrıldı. Bu arada nüfus cüzdanı da çıkmıştı. Dayısı sürüye yeni bir çoban tuttu. Acar çoban kendisine teslim edilen keçenin enine boyuna baktıktan sonra yandığını fark etti. Yanık yerini gizlediği keçeyle ilgili durum ortaya çıkmıştı. Dayısı bir gidenle haber gönderdi: "Keçeyi yakan o kerataya söyleyin gözüme gözükmesin, onu ancak imtihanı kazanırsa affederim." dedi.

Pazarören Öğretmen Okulu, civar illerden öğrenci alıyor; sınavlar ise yazılı olarak yapılıyordu.

İmtihan, birinci gün Türkçeden, ikinci gün ise matematikten oluyordu. İmtihanın yapılacağı yere önceden gitti. Gelen öğrencilere baktığında herkesin üstü başı düzgündü. Onları görünce bana sıra gelmez düşüncesiyle morali bozuldu. İmtihan spor salonundaydı. İlk gün salonun önünde yüzlerce öğrenci toplanmıştı. Sırası gelince salona girip görevli öğretmenin gösterdiği sıraya oturdu.

O günkü sınav salon görevlisi, Halevik köyünden Eğitimci Halil Gültekin idi. Okur-yazarlığın az olduğu o devirde okuma yazma öğretmek için köylere eğitimci gönderilirdi.

Eğitmenler; sağlık, ziraat, tedrisat konularında emsallerinden daha farklı özelliğe sahiptiler. Halil Öğitmen de bunlardan birisiydi.

Ciddi duruşlu, berrak bakışlı bir insandı. Cilalı ayakkabısı ve boynunu boğarcasına sıkıdığı kravatıyla oldukça dikkat çekiciydi. Aylar boyunca giydiği her hâlimden belli olan takım elbisesi uzaktan fark ediliyordu. Dayısının oğlu Tufan Hoca, Halil Hoca'ya:

"Bak, bu bizim akrabamız, takıldığı yer olursa bu çocuğa yardım et." dedi.

Türkçe sınavının konusu Orhan Şaik Gökyay'ın "Bu Vatan Kimin?" şiiriydi. İlk soruda "Şiiri açıklayınız." diyordu. Açıklamasında: "Tarih boyunca pek çok mücadeleye giren ve bu mücadeleler sonucunda binlerce evladını kaybeden Türk milletinin ülkesine, bayrağına, kendisini hür ve bağımsız bir millet yapan etkenlere sahip çıkışını ifade eder. 'Bu Vatan Kimin?' sadece bir şiir değil Türk milletinin dünyaya haykırışı ve şehitlerine saygı duruşudur." diye yazdı.

Sorulardan birini cevaplandırırken terlemeye başladı. Soru "Şiirdeki kafiyelemleri bularak yazınız." diyordu. Öğretmenleri sınıfta o kadar ders işlemiş; duvar diplerinde, söğüt ağaçlarının altında, çeşme başında o kadar çok ders vermişlerdi ancak bu derslerin hiçbirinde de kafiyelemleri görmemişti.

Halil Hoca yanına yaklaşarak "Takıldığı yer var mı?" diye sordu. "Kafiyelemleri bilmiyorum öğretmenim." dedi.

Halil Hoca: "Mısra sonlarındaki yazılışları ve okunuşları aynı, anlamları ve görevleri farklı kelimelerin, eklerin benzerliğine kafiye denir." dedi. Şiirin sonundaki "ocaklarından, ırmaklarından, bayraklarından" kelimelerinin içlerindeki kafiyelemleri göstererek "İşte şunlar kafiye." dedi. Bu soru, aynı zamanda baraj sorusuydu. "Bu Vatan Kimin?" şiirinin içerisinde geçen kafiyelemlere verdiği cevap hayatının dönüm noktası oldu.

İkinci gün matematik sınavına girdi. Matematik bilgisi çok iyiydi. Soruların tamamını çözdü.

Güz mevsimiydi. Yazılı sınavlar yapılmış, aradan iki ay geçmiş, sonuçlar henüz belli olmamıştı. Pazarören'e gitti. Okulu gezip dolaştı. Öğleden sonra okul idaresinin önündeki cama, kazananların isim listesinin ası-

lacağını duydu. Liste asılmıştı. Heyecandan isimleri okuyamıyordu. Sınava giren beş bin kişiden iki yüz kırk kişi kazanmıştı. Kazanan öğrenciler arasında kendisiyle birlikte kardeşi Bekir ve köylüsü Osman Arslan da vardı. Ancak iş henüz bitmemişti. Yazılı imtihanı kazananlar için bir de mülakat yapılacaktı.

Okulların açılmasına on beş gün kala mülakata çağrıldı. Mülakatta giyim kuşama da puan veriliyormuş, dediler. Elbisesi yoktu. Orman muhafaza memurlarının, namıdğer kolcuların giydikleri özel kıyafet olan yeşil bir pantolonu vardı. Yama üstüne bir yama daha yapılmış olan pantolonu yıkayıp, kurutup giyiyordu.

Yazılı imtihanı kazanmanın sevinci öz güvenini epeyce artırmıştı. Mülakat günü yaklaşıyordu.

Gün geldi çatı. Yakın komşularından Dursun Yıldırım'ın lacivert bir takımı vardı. Dursun'a: "Pazarören'e öğretmenlik mülakatına gideceğim, elbiseye de puan veriyorlarmış, bir günlüğüne takım elbiseni bana verebilir misin?" dedi.

Dursun Yıldırım bu teklifi severek kabul etti. Elbiseyi giyip sözlü imtihana gitti. Mülakatın yapıldığı spor salonunun önünde bekliyor, öğretmenlerin neye önem verdiklerini kapıdan çıkan öğrencilere soruyor, onların yüz hatlarına göre notlar alıyordu. Müşahedelerinden sınavın kapıda kazanılabileceğini anlamıştı.

İkinci gün öğleden sonra sıra kendisine geldi. Evvela Türkçe ve tarih derslerinin sözlüsüne girdi.

Soruların çoğunu doğru cevaplamıştı. Sözlü imtihanın ikinci bölümü, fen bilimleri ve matematik dersleriyle ilgiliydi. İçeriye girdikten sonra kara tahtanın önüne çağrıldı. Soruları Nafiz Çelebi isminde bir hoca soruyordu. Matematik soruları seviyesinin çok üzerindeydi. Sınav tamamlandıktan sonra Nafiz Hoca parmağıyla işaret ederek: "Git, oradan bir tane bisküvi al." dedi. Teselli olsun diye bisküvi verildiğini zannediyordu. Oysaki mülakat komisyonunun ve soruyu soran hocanın kendi aralarında bir şifresi vardı: Kazanamayan kişi direkt dışarı çıkarılıyor, kazanan kişiye ise bisküvi ikram ediliyordu.

Kendisinin dışında, mülakata katılan

herkesin yanında bir yakını vardı. Kazanamayacağı kaygısıyla ağlamaya başladı. Yanında kimsesi olmadığı için avutma işi orada bulunanlara düşmüştü.

Hava kararmaya başlamıştı. Israrla bekledi. Müdür Yardımcısı Hüseyin Abraz, idare hizmet binasının önündeki balkona çıkarak önce bir konuşma yaptı, arkasında da kazananların isimlerini açıkladı. Kalbi yerinden çıkacak gibiydi. Adlar karışık okunuyordu. Nihayet ismi okunmuş ve mülakatı da aşmıştı. Kâh yürüyerek kâh koşarak Sıradan köyünden Halevik köyüne, oradan da Körkuyu üzerinden gece yarısı köye ulaşarak müjdeyi vermek için eve vardı. Annesi, babası henüz yatmamışlar; çocuklarından gelecek havadisi bekliyorlardı. İşaret parmağıyla cama vurur vurmaz annesi tıptırtıyı fark ederek "Kazandın mı?" diye seslendi. "Kazandım, kardeşim Bekir de kazandı!" dedi. Mutlulukları ikiye katlanmıştı. Birbirlerine sarılmış, sevinçten ağlıyorlardı...

Okul hayatına üç yıl ara vermiş, Aslanbeyli'de açılan demir ustalığı kursuna katılmış, Mancusun ve Himmetdede'de benzinlikte çalışmış, Kayseri'nin değişik mekânlarında hamallık yapmış, ahır temizlemiş, ırgatlığa gitmiş, hanların izbe köşelerinde bir başına yatıp kalkmıştı. Küçük yaşına sığdırdığı kocaman hikâyeler, bir film şeridi gibi gözünün önünden geçti. Artık öğretmen okullu olmuştu.

Okulu kazanmıştı ama elde avuçta bir şey yoktu. Okula kaydolmak için sağlık raporu, valiz, don, atlet, çorap, mendil, havlu, mandolin, flüt, diş macunu, diş fırçası olmak üzere ihtiyaç duyulan malzeme listesi uzayıp gidiyordu. Öğretmen okulunu kazanan iki kardeş oldukları için liste de iki katına çıkıyordu.

Babalarında bir kuruş para yoktu. İki çocuğun okulu kazanmasının ardından gelen gurur ve sevinç, yerini derin bir hüzne bırakmıştı.

Babası: "Oğlum, bizim paramız yok! Kızılören'de İbiş'in oğlu Ahmet var, onların durumu iyi. Ahmet'in anası Urkiye, senin annenin teyzesi olur. Kardeşimle ben öğretmen okulunu kazandık, okuldan istenilen malzemeleri almamız mümkün değil deyip git on-

lardan iste, bu parayı verirse ancak onlar verirler." dedi.

Binbir kaygıyla Kızılören'e gitti. "Ahmet dayı, babamın selamı var. Kardeşim Bekir ile ben öğretmen okulunu kazandık, okula kaydolmak için paramız yok, bize otuz beş lira lazım, onun için geldim." diyerek başını yere eğdi.

Ahmet dayı derin derin düşündü, duygulandı, epeyce yüzüne baktı, gözleriyle tepeden tırnağa süzdü ve sonra "Al sana elli lira yeğenim, babana götür, ver, çok selamımı söyle. Kayseri'den öteberi getirsin, satsın, kazandığında da paramı getirip versin." dedi.

Okula kayıt parasını temin etmişti. Kendisine verilen listenin tamamını alamasa da çoğunu tedarik edecek paraya kavuşmuştu. Komşulardan bir asker bavulu buldu. Bavul tahtadandı. Eşyalarını yerleştirip kardeşiyle birlikte öğretmen okulunun bulunduğu Pazırören'in yolunu tuttu.

Okulun ana giriş kapısı olan Toros kapıda kontrol noktası oluşturulmuştu. Önce isim, soy isim soruluyor; sonra bavullar kontrol ediliyordu. Okulun istediği malzemelerden noksan olanlar vardı.

Kontrolden geçenlerin malzemelerinden alıp eksiklerini tamamladı. Üzerindeki giysiler çok eskidi. Tek ümidi okuldan verilecek olan yeni elbiselerdi.

Okulun birkaç yüz metre ilerisinde Yeregeçen köyü vardı. Ambar memuru Salih Amca o köydendi. Babasının yakın tanıdığıydı. Öğrencilere verilen yatak, çarşaf, battaniye işlerine Salih Amca bakıyordu. Babasının mali durumunu yakından bildiği için Salih Amca okulu kazandığına çok sevinmişti.

"Bir isteğin olursa başka yerlere gitme, benim yanıma gel." diyerek çarşaf, yatak, yastık yüzü ve battaniyenin en temizini, en yenisini verdi.

Öğretmen okulunda sınıflar ana bina daydı. Binanın tamamı öğrenciler tarafından yapılmıştı.

Okulun bir esas giriş kapısı vardı. İki ayrı yerde de döner kapıdan giriş çıkış yapılıyordu. Okulun bahçesinde bulunan akasya, erik, kayısı, elma ağaçları okula bambaşka güzellik katıyordu. Okulun girişindeki sağlı sollu çamlar, sıra binalar adı verilen ve cum-

balı evlere benzeyen iki katlı dersliklerin hizasından, öğretmen lojmanlarına kadar uzanıyordu.

Sıra binaların üst katı ev alt katı ise derslik olarak kullanılıyordu. Kesme taş usulüyle yapılmış öğretmen lokali estetik bir mekân görünümündeydi. Okulun çarşısı çıkışında bulunan döner kapının sol tarafında okula ait traktör, otobüs ve diğer iş makinelerinin garajı; sağ tarafında da hamam vardı. Okulun reviri öğrencilere sağlık hizmeti sunarken sinema salonunda ise hem toplantılar yapıp piyes oynanıyor, hem de haftada bir gün Kayseri'den getirilen filmler izletiliyordu. Film makinesini yöneten Kemal Amca, okulun tüm binalarını ve okulu çevreleyen kasabayı aydınlatan elektrik jeneratörünü çalıştırıyor; üstelik bakımını da kendisi yapıyordu.

Okulda aynı anda üç sınıfa yetecek sayıda kazma, kürek, bel, tırmık ve çapanın olduğu tarım atölyeleri vardı. İdare binasının ilerisinde terzihane, çaprazında ise itfaiye bulunuyordu. Okul, erkek öğretmen okulu olmasına rağmen her sınıfta bir iki tane kız öğrenci vardı. Onlar da okulun memur ya da çalışanlarının çocuklarıydı.

Ana binanın arka tarafında ayakkabıların, kıyafetlerin, kuru yiyecek erzakının bulunduğu oval bir depo vardı. Deponun kontrolü üç kişi tarafından yapıldı. Kapısı; ambar memuru, nöbetçi öğretmen ve nöbetçi öğrenci tarafından üç ayrı anahtarla açılırdı.

Deponun arkasında yatakhane vardı. Koğuş sistemi şeklindeki yatakhane otuz kırk kişi aynı yerde yatıyordu. Yatakhane'nin ismi "Gül Cemal" idi. Ana bina, ışık ve diğer yapılar gibi burayı da öğrenciler yapmışlardı. Duvarında, çatısında, demirinde, çimentosunda öğrencilerin alın teri, göz nuru, el emeği vardı.

Okul yapılırken Cemal isminde bir öğrenci iskeleden düşüp hayatını kaybetmiş, vefatı esnasında gülümsediği için de "Gül Cemal" denilmişti. Pazarören Öğretmen Okulunda okuyan her öğrenci için çok büyük önem arz eden ve ismi yatakhane'ye verilen Gül Cemal'in kabri, okulda vefat edip annesi babası ya da yakınları tarafından memleketine götürülemeyen öğrencilerin defnedildiği gibi Toros kapı girişinin sol tarafındaki okul

mezarlığındaydı.

Okulun otuz dönüm çiftliği vardı. Çiftlikte hindiler, tavuklar, koyunlar, keçiler hatta montofon tipi inekler dahi besleniyordu. Haftada bir gün öğrenciler yumurta yiyor, haftanın bir gününde de süt içiyorlardı. Tarlalardaki sebze ve meyvelerin ekimi, dikimi, bakımı, sökümlü öğrencilere aitti. Çiftlikte lahanadan havuca, pancardan günebakana, arpadan yulafa her türlü tarım ürünleri yetiştiriliyordu.

Ekmek, okulun fırınında pişiriliyordu. Odunların taşınması, fırına un götürülmesi, ekmeğin yemekhaneye ulaştırılması, fırının temizlenmesi işini tümüyle öğrenciler yapıyordu. Okulun her biriminden bir sınıf sorumluydu.

Öğrenciler için disiplin, birinci ilkeydi. Öğrencilere gelen mektupların okunduğu köşe başında bulunan ve kampana olarak adlandırılan zilin çalınmasıyla sınıflara girip çıkılır, dersler bir saniye dahi olsa aksatılmazdı. Bir hafta süreyle nöbetçi olan öğrenci başkanının elle salladığı zilin sesi, uzak köylerden dahi duyulurdu.

Okulun çok zengin bir kütüphanesi vardı. Kütüphanede Doğu ve Batı klasikleri başta olmak üzere binlerce kitap bulunuyordu. Kitap okuma yarışmaları bir şölene dönüşürdü. Hafta sonu tatiline girilirken en çok kitap okuyan öğrencinin ismi okul müdürü tarafından açıklanır, öğrenci tebrik edilir ve ödüllendirilirdi.

Sınıf temizliği ile ilgili de öğrenciler yarıştırılır, en temiz sınıf o hafta sonu bayrak alır, bayrak bir hafta süreyle sınıfta muhafaza edilirdi.

Dersler cumartesi öğlene kadar yapılırdı. Okul müdürü bayrak merasiminden önce haftanın değerlendirmesini yapar, "İçinizde öğretmen adaylarına yakışmayacak şekilde giyinenler var!" diye uyarıda bulunurdu. O, urbası yamalı olduğu için bayrak merasiminde sıranın en gerisinde durur; görünmeyeyim diye dizlerini bükerek iyice küçülürdü.

Öğretmen okuluna girmesi esnasında mülakatına katılan Hüseyin Abraz, matematik öğretmeni idi. Abraz Hoca öğrencileri sıkça sözlüye kaldırırdı. Okulun ilk dönemi idi. Dört kişiyi sözlüye çağırırdı. İçlerinde kendisi de vardı. Kıyafetine baktı. Dirseğinden tuttu.

"Sen öğretmen mi olacaksın, kamyon şoförü mü olacaksın?" dedi.

Kıpkırmızı kesildi. Öğrencilerin karşısında utancından yerin dibine geçti. Hocanın soruları karşısında bir tek kelime dahi konuşmadı. Yazılıda aldığı yüksek not için öğretmen: "Sen bu notları nasıl aldın, arkadaşlarından kopya mı çektin yoksa? Otur, bir!" dedi.

İdealleri vardı. Yüksek öğretmen okuluna gitmek istiyordu. Disiplin cezası almamanın yanında derslerin tamamının pekiyi olması gerekiyordu. Matematik hocası moralini altüst etmişti.

Üçüncü sınıfta okuyan akrabası İsmail Gökdoğan'ın yanına gitti. Öğretmen okulu geleneğinde bir üst sınıfta olanların yanına gidildiğinde ön iliklenir, ağabey diye hitap edilir, baş ile selam verilir, sonra da mevzu neyse anlatılırdı. İsmail Gökdoğan'a durumu açıkladı. O da "Hüseyin Abraz'ın huyunu bilirim. Seni dönem sonunda tekrar sözlüye kaldırır, bir alırsan karnene bir verir, on alırsan karnene on verir. Kendine güveniyorsan hiç merak etme, canını da sıkma." dedi.

Matematik hocasının üslubunu öğrenmişti. Ertesi hafta otobüse binip Kayseri'ye gitti. Dışından tırnağından artırdığı para ile kaç çeşit matematik kitabı varsa hepsinden birer ikişer aldı. Yazarı Turan Tan olan matematik kitabı, herkes tarafından imtihan kazandıran kitap olarak bilinirdi. Soru çeşitliliği ve anlatım türü bakımından da oldukça zengin bir kitaptı. Hayatında en ilginç bulduğu havuz problemlerinden çözmediği soru kalmamıştı. Beş binin üzerinde havuz problemi çözdü. Neredeyse bir o kadar da faiz problemi çözdü. Havuzun ne olduğunu bilmiyordu. Bahçeyi sulamak için köylerde toprağı kazarak açılan çukur zannediyordu. Sömestir gelmeden ortaokul birinci sınıfın konularını bitirip ikinci sınıfın konularını öğrenmeye başlamıştı.

Okullar açıldıktan kısa bir süre sonra öğretmen okulunun son sınıfında okuyan öğrenciler davul, zurna eşliğinde köylere stajyer olarak gönderilirdi. Kayseri'nin değişik köyllerine giden öğrenciler iki ay süreyle okullarda staj yapardı. Öğrencilerin kılık kıyafetleri eski de olsa temiz ve ütülü olurdu.

Okul tarafından öğrencilere verilen el-

biseler okulun terzileri tarafından dikilir, dikme işi son sınıflardan başlayarak alt sınıflara doğru devam eder, en sonunda da birinci sınıfların elbiseleri dikilirdi.

Her sene kahverengi dikilen elbisenin yerine o yıl ilk defa lacivert elbise dikilmeye başlanmıştı. Stajyer öğrenciler de köylere lacivert takımlarla gideceklerdi.

Teyzesinin oğlu Kadir Gökdoğan son sınıfta okuyordu. Yanına gitti "Matematik hocası benim kıyafetimle dalga geçiyor, okul müdürü her hafta kıyafetlerimizi eleştiriyor, elbisem yok. Okul bize giysi verinceye kadar senenin sonu gelir, hocaların sınıfta beni aşağılamasına dayanamıyorum artık!" deyince Kadir Gökdoğan da "Okul müdürünün yanına git, durumunu anlat." dedi.

Okul Müdürü İhsan Soysal oldukça otoriter bir görünüme sahipti. Sert bakışlıydı. Ses tonu ürperticiydi. Hafif tıknaz, orta boylu, kolları geniş, parmakları iriydi. Okula yeni başlayan bir talebenin müdürün odasına girip kendisiyle ilgili bir meseleyi dile getirmesi pek rastlanan bir durum değildi.

Tüm cesaretini toplayarak okul müdürünün odasına girdi. "Öğretmenim, siz her cumartesi 'Lastik ayakkabıyla, eski ceketle, yırtık pantolonla okula kimse gelmesin!' diyorsunuz ama babamın bunların hiçbirini alabilecek gücü de yok parası da yok. Babam çerçilik yapıyor. Diğer kardeşim de burada okuyor, vaziyetimiz budur." dedi ve ağlamaya başladı.

Okul müdürü ayağının altında bulunan yuvarlak bir düğmeye bastı. Zilin sesi koridorda çınladı.

Ayniyat işlerinden sorumlu olan Rahmi Bey içeri girdi. Rahmi Amca uzun boylu, enine boyuna dev gibi bir adamdı. Durduğu yerde başı sürekli sallanırdı.

Okul Müdürü: "Rahmi Bey, bu çocuğun ve kardeşinin numarasını alın. Sınıfları gezerek okulda kaç tane fakir çocuk varsa onları da tespit edin. Pazartesi günü öğrenci temsilcisi ve nöbetçi öğretmenle birlikte depoya gidin. Deponun kıyısında köşesinde kalan havlu, mendil, ayakkabı, elbise, çorap ne varsa bu çocuklara verin. Tutanaklarını sağlam bir şekilde yapın, sonrasında da beni bilgilendirin." dedi.

Rahmi Bey dışarı çıkarken müdür onu tekrar yanına çağırır ve ona: "Rahmi Bey, bundan sonra öğrencilerin elbise dikimine son sınıflardan değil birinci sınıflardan itibaren başlansın. Okula yeni gelen çocukların üstleri başları yok. Biz bu durumu nasıl fark edememişiz. Bu talimatımı terzilere de hemen iletin. Ben de kendileriyle ayrıca konuşacağım." dedi.

Merdivenleri üçer beşer inerek dışarı çıktığında sevincinden hangi yöne gideceğini şaşırdı. Hafta başından itibaren yeni kıyafetlerine kavuştu. İlk defa takım elbise giydi. Karne tatiline on beş gün kalmıştı.

Matematik hocası ne zaman sözlüye çağırarak diye sabırsızlıkla bekliyordu. Bu arada fizik ve kimya laboratuvarının gözetici başkanı olmuştu. Okulun mandolin grubuna da seçildi. Ekip içerisindekilere kıyasla fazla yeteneği olmasa da azimle, sebatla çalışmasını sürdürüyordu.

Matematik Öğretmeni Hüseyin Abraz kurulu saat gibi sınıfa girer girmez ilk derste sözlüye kaldırdı. Yepyeni esvabı giymiş, kendine güveni gelmiş, binlerce soru çözerek neredeyse dokunmadık soru bırakmamıştı. Öğretmen sorulara geçmeden tebeşiri eline alıp sözlü sınav için tam tekmil hazır olduğunu gösterdi. Abraz Hoca hangi soruyu soruyorsa cevapladı. Hoca: "Sen nasıl bir aldın, anlamadım!" diyerek şaşkınlığını dile getirdi. Kendisi de "Öğretmenim, o gün benim giyim çok kötüydü. Beni hor gördüğünüz için bildiklerimi unuttum, utancımın konuşamadım. Ayrıca o günden sonra da gece gündü çalıştım." diye cevap verdi.

Hoca: "Otur, on!" dedi.

Bu durum matematik hocası için öğrenci karşısında nasıl davranması gerektiği ile ilgili bir yenilenme, öğrenci için ise başarıya ulaşma sırrının çözüldüğü yeni bir başlangıcın işareti olmuştu.

Okulda her öğretmenin ayrı bir üslubu vardı. Her birini yakından takip ediyor, nasıl bir öğretmen olması gerektiğinin hayalini kuruyordu.

Gesili Ünsal Polatkan, ilgisini çeken örnek bir tarih öğretmeni idi. Tarih dersinde rakamlarla ilgilenmez, neden-sonuç ilişkisine bakardı. Savaşları, o anı yaşar gibi coşkuyla

anlatır; öğrencileri de heyecanlandırırdı.

Beden eğitimi öğretmeni Birol Turhan okulda patakçılığı ile ün salmıştı. Kimya Öğretmeni Ayşe Dereli ile sözlendikten sonra bu hasiyeti azalsa da Ayşe Hoca'nın yanından geçen öğrencilere verdiği zorunlu olarak başını eğerek geçme talimatına bir türlü akıl erdiremiyordu.

"İnsanın rengi karanlıkta belli olur." diyen Resim Öğretmeni İbrahim Uysal'ın ihtimamla çizdiği karakalem resmini seyrederken âdeta büyülenir, Abdülkadir Aslan Hoca'nın bıçakla demir pası kazıyormuş gibi kundurasından çıkardığı sese pür dikkat bakmaktan kendini alamazdı.

Okulda herkese nazik davranan ve öğrencilerle latif bir bağ kuran Manisalı genç öğretmen Taciser Tantı: "Talebelerimizin içinde son derece mert, çalışkan ve terbiyeli bir öğrenci var; Yüksek Öğretmen Okuluna girmek için şimdiden plan yapıyor." diyerek hayallerini hafızalara kazıttığı ününü öğretmenler odasına taşıdı.

İkinci sınıftan itibaren sınıf mümessili oldu. Matematik öğretmeni değişmiş, Tomarzalı Rasim Yılmaz, matematik öğretmenleri olmuştu. Öğrenciler ona "EF" ismini koymuştu. Rasim Hoca, yaptığı matematik sınavının sonuç listesini öğrencilere göndermişti. İki den yüksek not alan yoktu. Arkadaşları bu sonuca inanamayıp sonuçların doğruluğunu teyit için "Rasim Hoca seni seviyor, git hocaya sor, sonuçlar gerçekten böyle mi?" diye birkaç öğrenciyle birlikte hoca'nın evine gitti. Pazar günü Rasim Hoca'nın lojmandaki evine varıp kapıyı çaldı. Hoca kapıyı açtı. "Ne istiyorsun?" dedi. "Öğretmenim, notlar..." demeye kalmadan kocaman bir şamar yedi. Neye uğradığını şaşırdı. Şamarın sesi lojmanın alt katlarına kadar yankılandı. Arkadaşları kaçışarak uzaklaştılar. Sınıf arkadaşlarının yanına gidip olanları anlattı.

Şamar yediğini söyledi. Kimisi elini dizine vurup gülerken kimisi de hüzünlenip dudak bükerek suratını azdırdı.

Pazartesi günü Rasim Hoca sınıfa girip derse başlamadan öğrenciler: "Yazılı notlarınızı gönderdiğiniz listedeki notlar doğru muydu hocam?" diye sorunca "Notlar doğru ama o gün evime geldiniz. Evime gelmenizden ben

rahatsız olmadım ancak not için eve gelmeniz beni kızdırdı. Bu yüzden istemeyerek bir arkadaşınızın da gönlünü kırdım.” diyerek öğrenciler arasından kendisini çağırarak özür diledi.

Yaz tatillerinde otelde çalıştı. Amelelik yaptı. Bazı günlerde yevmiyeci oldu. Dayısının da işçi olarak çalıştığı Ceylanpınar’a kadar giderek Devlet Üretim Çiftliğinde buğday eleyen selektör makinesini yağlama işi yaptı. Urfa’nın kıraç, çıplak, bozarmış topraklarının havasını yakından teneffüs etti. Kişinin çalıştığı yerlerin hayatına neler kattığını ve hayatından neler eksilttiğini görerek, yaşayarak öğrendi.

Yıllar birbirini kovaladı. Öğretmen okulunun beş yılı Pazarören’de su gibi akıp geçti.

Öğretmenler kurulu kararı ile İstanbul Çapa Yüksek Öğretmen Okuluna seçildi. İlk defa deniz gördü. O zamanlar boğaz köprüleri yoktu. Vapurla karşıdan karşıya geçti. Öğrenciyken nişanlanmıştı. Nişanlı olduğu için kendisini sorumlu hissederek öğrenci olaylarının hep dışında kaldı. Bir an önce mesleğini eline almak istiyordu.

Fizik öğretmeni oldu. Tayin olduğu lise-de geçim şartları onu ikinci iş yapmaya zorladı. Her ay birinden alıp diğerine vererek arkadaşlarından borç para aldı. Öğleye kadar derse girdi, öğleden sonra bisikletin arkasında sucuk sattı. Uzak yerlere dolmuşla, belediye otobüsüyle gitti. Filesinde taşıdığı sucuklar kokuyor gerekçesiyle yolcuların tepkisiyle karşılaşmış araçtan indirildiği oldu.

Evinde üniversiteye hazırlık kursları verdi. Bir vesileyle TRT’nin fizik dersi için hazırladığı programı elde etti. Ders kitapları ile kaynak kitaplardaki sınav sorularını kayıt altına alarak geniş bir soru arşivi oluşturdu. Aileler, gözü arkada kalmadan çocuklarını kendisine teslim etti. Pek çok mesleğin mensubu olacak binlerce öğrencinin üniversiteye yerleşmesine kılavuzluk etti. Ülkesine, milletine, diline, tarihine, inancına sahip çıkan nice talebeler yetiştirdi.

Vaktiyle işi genişleterek madenî yağ işine başladı. Elektrik dükkânı açtı. Tekaüde ayrıldıktan sonra akaryakıt sektörüne girdi. “Ege’den Anadolu’ya katkı” sloganı ile yerli ve millî akaryakıt istasyon ağları oluşturdu.

Rabb’inin verdiği lütufla düşlerinin ufku surları aştı. Alışveriş hayatını babadan aldığı usul ve erkân üzerine inşa etti. Başarı öyküsünün sırrını; kendine inanmak, disiplin ve çok çalışmak olarak belirledi.

Pınarbaşı yöresinden ağıtlar derledi. Derlediği ağıtlar, Kültür ve Turizm Bakanlığı kayıtlarında yer aldı. Hayatı boyunca örf ve âdetlerini hiç unutmadı. Adına dörtlükler yazıldı: “...Avşar eli Oğuzların boyundan / Geldi gitti kuru çayın selinden / Pınarbaşı Aslanbeyli elinden / Geldiği yerleri unutmadı hiç...”

Mezun olduğu Pazarören Öğretmen Okulunu ziyarete gitti. Okuduğu ana binanın harabeye dönmüş olduğunu seyrederken anıları depreşti. Okulun onarımını üstlendi. Tadiyat işi bittikten sonra inşaat atığının arasındaki taşların üstüne oturup binayı seyrederken bir çocuk gibi hem sevindi hem ağladı.

Çıkınında biriktirdiği hatıratını “Geçen Yıllarım Mustafa Yalçınkaya” adlı kitapta topladı. Kitabının ön sözünde: “Yokluk onu ya bileğinden ya yüreğinden yakaladı. Önüne çıkan hayat duvarını kimi zaman tırmanarak, kimi zaman gediklerden yol bulup geçerek, kimi zaman da duvardan atlayarak bugünlere geldi.” ifadeleri yer aldı.

Kitabında kendisini yakından tanıyanların görüşlerine yer verme inceliğini gösterdi. Hakkında yorum yapanlar kitaba “Öğretmenlikteki başarısını ticari yaşamında da ispatlayan, dürüst, sözünün eri.” diye yazdılar. “Gönlü Yunus gibi sevgi dolu, başı Dadaloğlu gibi dik insan.” diyenler oldu.

Üniversitede okurken köyüne davet ettiği Kıbrıslı okul arkadaşı: “Annesi ve babası beni muhabbetle karşıladı, çok fakir bir aileydi. Bir tek keçileri vardı, benim için o keçiyi kestiler.” diye not düştü.

İş yeri çalışanları: “O, iş görenlerinin dertleri ile üzülp sevinçleriyle mutlu olur.”, “İş yeri sahibi olarak değil, biz onu hep öğretmen olarak gördük.” “İşine, aşına, arkadaşına sahip çıkacaksın; onun en büyük öğüdü olarak hafızamızı süsler.” “O, hiçbir olayı tutsülemeyip umudunu yarından kesenleri çaresi olmuştur.” “Korkularımız aklımızı işgal ettiğinde içimizdeki boşluğun doldurulması için mutlaka bir büyüğe ihtiyaç duyarız. Hocamız

işte odur." diye değerlendirdiler.

Öğrencileri: "Sokakta görünce yolumuzu değiştirirdik." "O yıl içimiz, dışımız matematik olmuştu." "Kursa geç gelenlere yandım Allah çektirirdi." "Çarıklı köy çocukları okusun; yurduna, yuvasına yararlı insan olsun diyerek evinde bize kurs verirdi." sözlerine yer verdiler.

Mustafa Yalçinkaya, ömür hisarını, yakınma lisanı yerine yekınme lisanı üzerine inşa etti. Sonuç vermeyen tek yolun şikâyet etmek olduğunu belirtti. Güncel yaşamının arasına zaman zaman zaman gözyaşlarını kattı. Sebebinin soranlara "Ağladıklarım, anlatamadıklarımın zekâtıdır." diye cevap verdi.

Yaradan'ın kula ikramının, kulun kula vermesiyle çoğalacağına inandı. İradesini dürüstlükten yana kullandıkça talihi güldü. "Bir azmin hikâyesi"ni ortaya koyarak kendi efsanesinin kahramanı oldu.

Varlığa erişenlerin hayat hikâyeleri acı, çile ve zorluklarla doludur. Her zorluk, aslında gizlenmiş bir fırsattır. Mustafa Yalçinkaya, varlığı zenginlik olarak değil, her yeni gün için bir başlangıç fırsatı olarak gördü. İstikametini dilindeki doğruluk, elindeki cömertlik, kalbindeki saflık belirledi.

O, bata çıka yürüdüğü taşlı dikenli yolda yüzlerce çalışanıyla vatan, millet, devlet için istihdama, üretmeye ve yol göstermeye ısrarla ve istikrarla devam etmektedir.

SOLUCAN SURATLAR

Faik KUMRU

Yüzü yoktur; gözü, kaşı, burnu, kulağı, ağzı, dili, dudağı, saçı, hiçbir şeyi. Şekli şemai düz, baştan ayağa pürüzsüzdür. Başı ne ise sonu da aynı kalınlıkta olup, pek çirkinidir. Hatta, çirkin denilebilecek bir tarifi bile bulunmaz. O, yüz­süz bir çehredir. İsmizazı, mimikleri, yüz ifadesi mevcut değildir. Siması belirsiz mahluktur. Hiçbir zaman acı duymaz, olabildiğine hissizdir.

Bin parçaya bölünse dahi, her parçasında tekrar hayat bulabilir. Omurgası olmadığından, her yana dönebilir, yönelebilir ve kırılma nedir asla yaşamaz. Doğru bakışına, dik duruşuna kimse şahit olmamıştır. Ezilmesi dışında hiçbir sebep onun yaşama veda et-

mesine neden olamaz.

Hayatı boyunca sürünerek ömrünü idame eder. Başkaları için de besin kaynağı teşkil eder. Ayakları altında yaşadıklarının gezindiği toprağı havalandırır ve onların yaşamı için yedi gün yirmi dört saat mesaisini harcar. Beti benzi soluktur. Bedeninde, ruhunun yansıması canlılık enerjisi negatiftir. İnsanın hem iç hem de dış dünyasını yasa boğar, hü­zün verir. Yüz haritası, baş kısmında çizili ve mevcut olmadığı için, karakter tahlilinin yapılması olasılık dışıdır.

Renkli ömür sahibi değildir. Tek renge maliktir; boz. Boz renk, bütün renkleri, ahengi allak bullak ederek bozan zehirli bir katalizördür. Kimyası ise bozmaya ve bölmeye odaklı umumi separatördür. Yeni dünyaları dipten delmek, sonrasında da her yeri tepetakla etmeyi en büyük görev olarak kabullenmiştir. Toprağı deşmek, gevşetmek, çökmesini sağlamakla meşguldür. Hem erkek hem de dişi bir yapıya haiz olan hünsa bir karakterdir. Bu çift cinsiyetli yapısından dolayı, davranışlarında da bu ikilik aşıkardır. Müspet menfi, olumlu olumsuz, pozitif negatif, artı eksi gibi zıt vaziyetlerin, pozisyonların içerisinde kulaç atan profesyonel bir yüzücüdür. Her nereye girse, orada kendine yer edinmesini becerebilen takiye ustası bir şarlatandır.

Kimliksiz şahsiyeti ve belirsiz suratı ile her mekana bukalemun misli uyum sağlaması, her devirdeki değişmez karakteridir. Gülmesi ağlaması, neşesi hüznü, konuşması susması, hemen hemen her şeyi, yani zıtların birleştiği ucube bir yaratık ve hilkat garibesidir. Ne kadar aykırı hal varsa, bu mahlukta uyum koordinasyonu faaliyetini başarıyla sağlamıştır. Yer üstünde ve yer altında sürünmesi fitratının gereğidir. Eli, kolu ve ayağı bütün vücuduyla yekparedir. Bu bütünlük, her te­zadın birleştiği tabii bir neticedir. Onda karakter namına bir varlığın bulunması ihtimal dahilinde değildir, hayali bir belirginlik dahi söz konusu olamaz.

Pişmiş kelle gibi, yaşanan acılara karşı hep sırtıtlar, ağızları hiç kapanmaz. Dışleri her daim o sırtıma ile gıcırdar durur. Ömür tüketen, hayat karartan, yürek yangınına oldukça duyarsızdır.

Her olayda isbat-ı vücut etmek, "ben buradayım" demek için herkesin arasından

sıyrılarak en ön safa geçmeye çalışan arsız, yüzsüz, şımarık ve haylaz bir yapıdadır.

Yüz ifadesinde utanma hissi olmadığı için, bu duygu beden coğrafyasında yer edinmemiştir. İnsanlığın evreni içinde, 'arlanma meydanında' yer tutamamıştır. Bacak aralarından bakmıştır gerçek dünyaya. Süründüğü için, yükselere çıkarak kainatın güzelliğini temaşa edememiş, izleyememiştir. Yer altı, ayak altı ve "alt" grubunda bulunan her yer onun mekanı, evidir. Kişilik, şahsiyet olgusu bulunmadığından olsa gerek, ne ismi anılır ne cismi önemli görülür.

Varlık âleminde, yokların hesabına el etek öpmek en sevdiği iştir. İnsani duyguları koybolmuş canlı cenazelerin, yürüyen ölülerin medeniyet şehrinde var olabilmesi imkansız bir hadisedir.

Bütün mevcudat içinde kötülük adına çalışan bir vampirdir, kan emicidir.

Solucan suratlar, zombilerin, mankurtların, tiranların, zorbaların, nobranların, hoyratların ve zalimlerin iğrenç yüzündeki pisliklerden beslenen doğal asalaklardır. Kendi gıdalarını, kendi gayretleri sonucunda bulmaları asla mümkün değildir.

Çalışmak, çabalamak, didinmek, alın teri ve göz nuru dökmek gibi yüce hasletler, onların dünyasında bir mana taşımamaktadır. Ne kadar çok kıymetli değer mevcutsa, DNA yapısında alerji meydana getirmektedir. En aşağılık duygular, kendi içlerinde yelkenini şişirmiş ve esrik rüzgarda rotasız ilerlemektedir.

Vücudunun her kıvrımına bir başkasının vebali dolanmıştır. Kıvrımlarının sayısı arttıkça, kanını emdiği kişi sayısı da o nispette çoğalmaktadır. Şişe şişe, bölüne bölüne çoğalmakta ve bu kısır döngü mütemadiyen devam etmektedir. Saf dışı etmek veya çizgi dışına çıkmasını beklemek imkan haricindedir.

Beslendiği kaynak göz önünde olmadığı için, ya çukurları mekan tutmuştur ya da karanlık zifiri dehlizleri yurt edinmiştir. Tayını önüne gelmediği vakit, çirkin suratını sahiplerine hemen göstermekte ve günlük dadağını peşinen istemektedir. Unutulmak ise, en nefret ettiği menfi bir hadisedir.

Kendini hatırlatmak, "ben buradayım", "göreve hazırım" demek, yaşam sebebidir.

Nefesini, başkalarının nefesini kesmekten almakta ve bu tarz, hayatının en büyük gayesi halini almıştır.

Çirkin işler, en sevdiği ve en temiz bildiği amellerinin başında yer almaktadır. Başkası açısından güzel olan ne kadar müspet değer varsa, bu gruh için, harcanması gereken bozuk bir para gibidir.

Elinin değdiği yenmez; gözünü değdiği iflah olmaz; diline düşenin şerefi iki paralık olur; önünden her geçenin paçasına yapışır, dert ve verem sahibi eder; kokusunu alanların nefesi kesilir. İşte böylesine illet kaynağı bir mahluk sürüsüdür.

Girdiği her mekanı ifsat eder. Bulunduğu her havayı bozar. Ne kadar güzel manzara varsa, hepsini çirkinleştirmek için elinden ne gelirse, büyük bir iştah ile gece gündüz mesai harcar.

Bitmez tükenmez bir enerji ile şer kanadı namına, kötülük hesabına, kurulu düzeni ifsat etmek adına her ne iş olursa olsun, ücreti karşılığında bütün gücünü sarf eder.

Gelecek kaygısı asla taşımaz. Vücuduna sarılacağı, kanını ve iliğini emeceği beden bulmak, bu yaratıkların ihtisas alanıdır. İfsat etmek, bozmak ameliyesi sahasında talim etmişler ve eğitim almışlardır. Ustaları eliyle bu işte meleke kazanmışlar ve günden güne kabiliyetlerini en üst seviyeye getirmişlerdir.

Tek başlarına veya sürü halinde yaşamaları, şeytani güçlerinden en ufak bir kuvveti bile eksiltmeyecektir. Fıtratlarıyla bütünleşen kötülük ve ifsat virüsü, yaşamları sona erene kadar aktif bir halde işlemini ifa etmeye devam edecektir.

Solucan suratlar, yılan gibi kıvrak olduğu için, her deliğe girebilmekte olup, müsaade alma ve nezaket gösterme hisleri asla bulunmamaktadır. Azgın azınlık safında sürüyle solucan surat vardır. Kesret, çokluk durumları, zorbaların sahnesinde hiçbir önem taşımamaktadır.

Dini, siyasi, içtimai yapıda figüran rolüne fit olmuş, karın tokluğuna tetik düşürmeye iştahlı, acımasız katillerin parmağı olarak hareket etmektedirler. Bu andaval, aptal, görgüsüz kitleye tahammül gösterenler, tepesindeki pislikten bir zaman sonra iğrenecek ve başından atacaktır.

DURAN TAMER

*Tut
Ellerimden*

kitapyurdu.com

Mustafa KIYAK

BEKLEYİŞ

DAMITILMIŞ SÖZLER

ASABI – BERBATT
ATTIĞI MALAHİ

ŞEYHMUS ÇİÇEK

Sırların
Mısralarda

SİRLER

KÜLTÜR SANAT EDEBİYAT DERGİSİ

Kültür ve Turizm Bakanlığı dergimizin abonesidir